

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 01388

IN ZIKH

---

*Permanent preservation of this book was made possible
by David & Goldie Blanksteen
in memory of
Francis Heller*

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

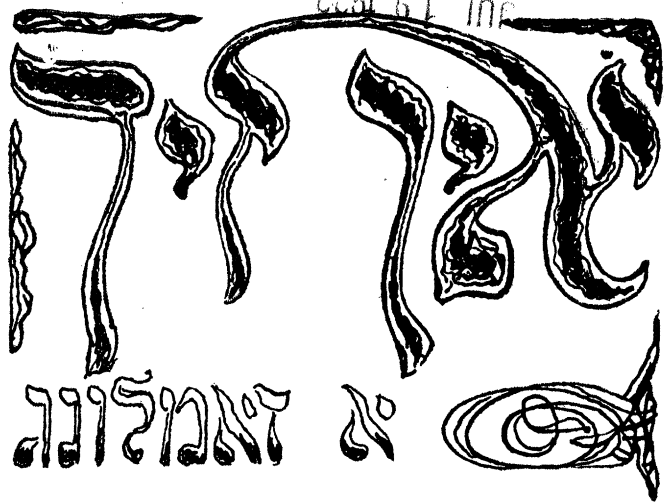

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

61 61 6881

אינטרנאציאנאלע

לידער

1920

COP. 1

פון

ראובן לודוויג
א. לעיעלעס
נ. מינקאוו
יעקב סטאדאלסקי

מ. אפראנעל
אל. גוריה
יעקב גלאזשטיין
בערנארד לואיס

4736

ארויסגעגעבן פון מ. נ. מיזעל פארלאג, ניו-יארק.

דאס דאזיגע בוך ווערט
געדרוקט אין 700 עקזעמפ-
פלארען, פון וועלכע דאס
איז נומער —————

318

Copyright, 1920
Max N. Maisel, New York

אינהאלט:

5	אינטראספעקטיוויזם
31	מ. אפראנעל
41	אל. גוריה
51	יעקב גלאטשטיין
69	בערנארד לואיס
77	ראובן לודוויג
95	א. לעיעלעם
121	נ. מינקאוו
130	יעקב סטאדאלסקי

אינטראספעקטיוויזם.

ארויסקומענדיג מיט אַט דער זאַמלונג, האָבען מיר בעדייע צו אַנטוויקלען אַ באַשטימטע ריכטונג אין דער אידישער פּאָעזיע, אַ ריכטונג, וועלכע האָט זיך אָנגעהויבען צו באַווייזען די לעצטע פּאַר יאָהר אין די אַרבייטען פון אַ געוויסער גרופּע אידישע דיכטער, און וועלכע מיר וועלען פון איצט אָן באַצייכענען מיט אַ באַזונדערען נאָמען. מיר רופּען זי אַינטראַספּעקטיווע ריכטונג, ווייל אַט דער נאָמען איז אינקלוזיוו גענוג פּאַר אַ גאַנצער רייה אינדיווידועלע שאַטירונגען און ניואַנסען.

מיר ווייסען גוט, אַז אינטראַספּעקטיווע לידער שטעלען מיט זיך ניט פּאַר קיין שום נייעס אָן און פּאַר זיך. אַלע פּאָעטען פון אַלע צייטען האָבען ביי באַשטימטע געלעגענהייטען געשריבען אינטראַספּעקטיוו, דאָס הייסט, אַריינקוקענדיג אַיז זיך און פון דאָרט, פון דער אייגענער נעשאַמע און פון דער וועלט, ווי זי האָט זיך אָפּגעשפיגעלט אין דעם דיכטערס זעל, געזונגען און געדיכטעט. אויך אין דער נייער אידישער פּאָעזיע זענען פּאַראַן גענוג אינטראַספּעקטיווע לידער, כאַטש די דיכטער האָבען זיך מיט אַט דעם נאָמען און מיט אַט דער באַצייכענונג ניט באַנוצט.

דער אונטערשיד אָבער צווישען אונז און די אַנדערע פּאָעטען, סיי אידישע און סיי ניט-אידישע, סיי מאָדערנע, סיי אַלטע, באַשטעהט אין דעם, וואָס מיר ווילען ספּעציעל זיך אָפּגעבען דער אַנטוויקלונג, דער פּאַרטיפּונג און דער אויסברייטונג פון דעם אינטראַספּעקטיווען מעטאָד.

די וועלט איז דאָ און מיר זענען אַ טייל פון איהר. פּאַר אונז עקזיסטירט אָבער די וועלט בלוזי אויף אַזוי פּיעל, אויף וויפּיעל זי שפּיגעלט זיך אָפּ אין אונז, אויף וויפּיעל זי ריהרט אַונז אָן.

אין זיד

די וועלט איז א ניט־עקזיסטירענדע קאטעגאָריע, א ליגענע, אויב זי האָט ניט מיט אונז קיין שייכעס. זי ווערט אַן אַקטועלע זאך בלויז אין אונז און דורך אונז.

אַט דער אַלגעמיינער פּילאָזאָפּישער קלאַל איז דער הויפּט־פּונד דאַמענט פון אונזער ריכטונג. איהם וועלען מיר שטרעבען צו אַנטוויקלען אויף אַ פּאַעטישען אופן.

פּאַעזיע איז ניט בלויז פּיהלען און עמפּינדען, נאָר אויך, און עפּשער הויפּט־עכליך, די קונסט פון אויסדריקען אויף אַן אַדעקוואַט טען אויפּען דאָס פּיהלען און דאָס עמפּינדען. עס איז ניט גענוג צו זאָגען, אַז אַלע ערשיינונגען זענען אויף אַזוי פּיעל עקזיסטירענד, אויף וויפּיעל זיי טרעטען אַרײַן מיט אונז אין אַן אַרנאָנישער פּאַר־העלטעניש. דער פּאַעט האָט די הויפּט־אויפּגאַבע אויסצודריקען אַט די אַרנאָנישע פּאַרהעלטעניש אויף אַן אינסטראַספּעקטיווען און אַרײַן־אינדיווידועלען אויפּען. א ו י פ א ז א י נ ט ר א ס פ ק ט י ו ר ע ז א ו י פ ע ז, און דערמיט מיינען מיר, אַז דער פּאַעט דאַרף אויפּריכטיג זיך צוהערען צו זײַן אינערליכער שטימ, זיך צוקוקען צו דער אינערליכער פּאַנאָראַמע, קאַליידאָסקאָפּיש, ווידערשפּרעכענד און אומקלאַהר אַדער צוטומעלט, ווי זי זאָל ניט זײַן, און זעהן דערפון צו באַשאַפּען יענע ריכטונג, וואָס זאָל גען בען דעם רעזולטאַט סיי פון דער באַהעפּטונג פון דעם פּאַעטס זעל מיט דער ערשיינונג, וועגען וועלכער ער זינגט, סיי פון דעם אינ־דיווידועלען בילד, אַדער גרופּע פון בילדער, וואָס ער זעהט בעאייס מייסע אין זיך.

וואָס פּאַסירט אינדערעמעסען אין דער זעל פּונם פּאַעט, וועלכער געפינט זיך אונטער דער באַווירקונג אַדער איינפלוס פון אַ געוויסער ערשיינונג?

אויף דער שפּראַך פון אונזערע היגע „יונגע“ ווערט דערפון באַשאַפּען אַ ש ט י מ ו נ ג. דער פּאַעט, לויט אַט דעם בליק, דאַרף אַלואַ אויסדריקען, איבערגעבען די שטימונג, ווי אַזוי? אויף אַ קאַנצענטרירטען אויפּען און אויף אַ פּאַררונדעלטען. די דאָזיגע

קאנצענטרירונג און פאררונדלונג ווערען באטראכט אלס די נויטיגע באדינגונגען, פארבאדינגונגען, אהן וועלכע דעם דיכטערס שטימונג קאן ניט האבען קיין אלגעמיינעם, אדער צו געבען א שפרונג צו די באגריפען פון נאך עלטערע פאעטען: א י ב י ג ע ן ווערט. אבער אט דער מעטאד, גענוג ווי ער איז געווען און פארבלייבט צו שאפען פאעטישע וויניעטקעס, דיכטערישע אראבעסקען, איז אין טאך גענומען ווייט ניט גענוג און ווייט ניט עמעס. פון אונזער שטאנדפונקט איז אט דער מעטאד א ל י ג ע ן.

פארוואס?

ווייל די שטימונג און דאס ליד וואס רעזולטירט פון אזא אויפ־פאסונג און מעטאד מוז אומפארמיידליכערהייט געבען עפעס אפי־געריסענס, אפגעזונדערטס, עפעס אזוינס וואס אנטשפרעכט אין לעצטען סאך האקעל גארניט דעם לעבען און דעם עמעס.

אזוינע לידער זיינען פויג און ארנאמענטען — אין בעסטען פאל. זיי זענען פאלשע גלעקלעך — אין ערגסטען פאל.

ווארים אלס רעזולטאט פון דער ווירקונג אדער דעם איינפלוס, וואס א געוויסע ערשיינונג האט אויף דעם דיכטערס זעל קומט בעאיינ אופען ניט א פאראיינזעלטע, אפגעטאקטע, פאררונדעלטע און קאנצענטרירטע שטימונג. עס קומט עפעס קאמפליצירטס. עפעס וואס איז פארבונדען און פארקניפט מיט א גאנצער פלעיארע און מיט א גאנצער סוויטע פון אנדערע „שטימונגען“, פון אנדערע געפיהלען און עמפינדונגען. די קאנצענטרירטקייט און פאררונדלונג פון דער פאעזיע איז אין לעצטען סאך האקעל דער סימבאל פון דעם גאנצען ליגען, פון דעם גאנצען, לויט אונזער אויפפאסונג, מויר רעדריגען ווידערשפרוך, וואס הערשט צווישען ליטעראטור און לע־בען, צווישען דער גאנצער קונסט און לעבען.

מיר, די אינטראספעקטיוויסטען, ווילען אין דער ערשטער רייה געבען דאס לעבען, דאס עמעסע, אויפריכטיגע און גענויע — אויף אזוי פיעל ווי עס שפיגעלט זיך אפ אין א ו נ ז גופע, אויף אזוי פיעל, ווי עס טרעט אריין אין א באהעפטונג מיט אונז.

די מענשליכע פסיכיק איז א מורעדיגער לאבירינט. אין אַט דעם לאבירינט וואוינען טויזענטער וועזענס. די איינוואוינער זען נען די פארשידענע פארמען פון דעם אינדיווידס געגענווערטיגען איד פון איין זייט, און רעשטלעך פון דעם אינדיווידס הערעדי-טערען איד — פון דער אנדער זייט. אויב מען זאל גלויבען, אז יעדער אינדיוויד האט שוין אין אזא צי אין אן אנדער פארם געלעבט ווען און ערגעץ וואו — און אַט דער גלויבען ווערט אַפט זעהר אַקטועל עמפונדען פון יעדען איינעם — ווערט די צאל פון די איינוואוינער אין דעם לאבירינט פון דער מענשליכער זעל נאך גרעסער.

דאָס איז דאָס עמעסע ל ע ב ע ז פון דעם מענש. און אַט דאָס לעבען, וואָס ווערט אין דער איצטיגער צייט פון גרויסשטאַדט און וואַרעמעט אויף אַלע געביטען, טויזענטפאַכיג נאך מעהר קאָמי פליצירט און פאַרפלאַנטערט, האַלטען מיר, די אינטראַספּעקטן וויסען, פאַר נויטיג איבערצוגעבען און אויסצודריקען. אין וועלכער פאַרם און געשטאַלט קומט די קאָמפּליצירטקייט פון שטימונגען, וועגען וועלכער עס איז נאך וואָס גערעדט געוואָרען?

אין דער געשטאַלט פון אַסאַציאַציע און סוגעסטיע און אַט די ביידע עלעמענטען האַלטען מיר אויך פאַר די צוויי וויכטיגסטע מע-טאָדען פון דיכטערישער עקספרעסיע.

דאָ בעט זיך ווידער אַ באַמערקונג.

מיר ווייסען גוט, אז פאַעטען פון אַלע צייטען האָבען זיך באַ-נוצט מיט סוגעסטיעס און אַסאַציאַציעס. דער פּרעראַפּאַעליט ראַסעטי און דער שפּעטערער סווינבוירן האָבען אין זייער אַר-בייט באַדינט זיך זעהר אַפט מיט אַט די עלעמענטען. דאָך זוכען מיר די אַסאַציאַציע און די סוגעסטיע צו מאַכען פאַר די דיכטערישע הויפּט-מיטלען, ווייל מיר האַלטען, אז זיי זענען אַם פּאַסיגסטען און אַם בעסטען אויסצודריקען די קאָמפּליצירטע געפיהלען און עמפּינדונגען פון דעם היינטיגען מענש.

אין זיד

וואס אַנבעלאַנגט דעם אינדיווידועלען אויפֿען, איז
ער ניט וועניגער וויכטיג, און עפּשער נאָך וויכטיגער.
אזוי ווייט וועגען דעם אינטראַספּעקטיווען אויפֿען.
ווייל מיר פּאַסען אויף די וועלט דורכאויס עגאַצענטריש, און
ווייל מיר האַלטען, אַז דאָס איז דער נאַטירליכסטער, דעריבער דער
עמעסטער, מענשליכסטער אויפֿפאַסונגס־אויפֿען.
האַלטען מיר, אַז דאָס ליד פון יעדען דיכטער מוז קוידעם קאַל זיין
זיין אַייגען ליד. מיט אַנדערע ווערטער מיינט עס, אַז
דער דיכטער זאָל יעדעס מאָל טאַקע געבען דאָס, וואָס ער אַליין
זעהט און ווי אזוי ער זעהט.

אין פּלוג גענומען איז דאָס אַ זעלבסטפאַרשטענדליכע זאָך און
אַ מין פּרערעקוויזיט פון יעדער פּאַעזיע. אזוי דאַרף עס טאַקע
זיין; אָבער עס איז ניט.

אין די מעהרסטע לידער, ניט בלויז אין די אידישע, נאָר אויך
אין די מעהרסטע ניט־אידישע פּעהלם בעעמעס די פּולע אינדי-
ווידואַליטעט פון דעם דיכטער און מעמילע אויך פון דעם געדיכט.
אין די מעהרסטע לידער פאַרטיפּט זיך גאַרניט דער פּאַעט גענוג
צו זעהן דאָס, וואָס ערשיינט אין זיין אייגענער זעל. אין דעם איז
עפּשער שולדיג די שפּראַך, וועלכע ווירקט בעקלאַל אין אונזער
לעבען ווי אַ פאַרפיהרענדע און אַפּנאַרענדע קאַטעגאָריע. ווי די
מייסע זאָל אָבער ניט זיין, האַלטען מיר אַז אין דעם גאָר גרעסטען
טייל פון דער גאַנצער פּאַעזיע איז דער דיכטער ניט אינדיווידועל
גענוג. ער באַנוצט זיך צופיעל מיט פאַרטיגע, פאַר איהם פון פריי
הער צוגעגרייטע בילדער און מאַטעריאַלען. ווען דער דיכטער, אָדער
אפילו אזוי אַ מענש קוקט אויף אַ זון־פאַרגאַנג, קאָן ער זעהן ד
מאָדנעסטע זאַכען, וועלכע האַבען עפּשער לאַכלוטין — אויבער
אויף גענומען — קיין שייכעס ניט מיטן זון־פאַרגאַנג. דאָס בילד,
וואָס שפּיגעלט זיך אַפּ אין זיין זעל, איז גאָר אַ רייה ווייט־לויפיגע
אַסאַציאַציעס פון דעם, וואָס זיין אויג זעהט, אַ קייט סוגעסטיעס.
וואָס דער זון־פאַרגאַנג רופּט אַרויס. און בעאייס דאָס, אַט די

רייח אסאציאציעס און אט די קייט סוגעסטיעס זענען דער עמעס, זענען דאס לעבען, ווי די אילוויע אין אפטמאל דאס עמעסע לעבען און ניט די גרופע אויסערליכע ערשיינונגען וועלכע מען באצייר כענט מיט'ן נאמען לעבען, וועלען די מעהרסטע פאעטען זיך גאר ניט אפשטעלען אויף דעם, וואס קומט אינערליך ביי זיי פאר, ווען זיי קוקען אויף א זון פארגאנג, נאר נעמען מאלען איהם, זוכען די פארבען, באשרייבען די דעטאלען א. ד. ג. אויב זיי זענען נאך סוביעקטיוורגעשטימטע מענשען, וועלען זיי עפשער זייער פינזעל איינטונקען אין א טראפען סוביעקטיוויטעט, אין א שטיקעל פארב פון זייער איד, מאכען א פארגלייך מיט'ן אייגענעם לעבען, אויס דריקען א געוויסע גענעראליזאציע וועגען דעם לעבען בעקלאל, און דאס געדיכט אין פארטיג.

צוליעב די שוין געבראכטע גרונדען האלטען מיר אזא ליד פאר ניט עמעס, פאר שאבלאן. מיר ווילען דאווקע, אז דער דיכטער זאל אונז געבען דאס אייגענע, עמעסע בילד וואס ער זעהט ביי זיך, און געבען עס אזוי, ווי ער אליין און ניט קיין אנדערער קא' עם זעהן.

אויב אזא ליד וועט דאן ווערען א דאנקבארער מאטעריאל פאר דער פרויד-טעאריע, אויב מען וועט דאן געפינען שפורען פון עפעס מארבידעס, קראנקהאפטעס אין דעם דיכטער, ארט דאס אונז ניט קונסט אין סאף קאל סאף — דערלייונג, זאל זיין אילוזארישע דער-לייונג, אדער דערלייונג דורך אילוויע, און קיין שום דער-לייונג איז ניט מעגליך אויף אן אנדער אויפען, ווי דורך זיך אליין, דורך אן אייגענער אינערליכער אנשטרענגונג, בלויז אן עמעס אינדיווידועל ליד קאן זיין א מיטעל פאר זעלבסט-דערלייונג.

2

סיי די אינטראספעקטיוויטעט פון דעם ליד סיי זיין אינדיווידואליטעט מוזען זיך באדינען מיט דער סוגעסטיע און מיט דער אסאציאציע, קעדיי צו קומען צו דעם פולען אויסדרוק. אבער די

אין זיד

אינדיווידואליטעט פון דעם ליד האָט אויך אַ סאָך צו טאָן דערמיט.
וואָס איז אַלגעמיין באַקאַנט אַלס פ א ר ס .

בעמעס איז פאַרם און אינהאַלט איינס און דאָסזעלבע. אַ ליד,
וואָס מען קאָן איבערזינגען אין אַן אַנדער פאַרם איז קיין ליד ניט.
קיין פּאָעזיע. איינס איז ניט אַפּצוטיילען פון דעם אַנדערען. צו
רעדן וועגען פאַרם באַזונדער און וועגען אינהאַלט באַזונדער, הייסט
אייגענטליך אַרונטערצופאַלען אונטער דעם איינפלוס פון אַ לינג
וויסטישען טאַעס. און רעדן מיר דאָ יאָ וועגען פאַרם, ווי וועגען
אַ באַזונדערער זאָך, איז עס כלוין צוליב באַקוועמליכקייט — ווי
עס איז דער פאַל מיט אַ סאָך אַנדערע לינגוויסטישע טאַעסען.

דער אַלגעמיין באַקאַנטער עלעמענט פון פאַרם איז דער
ר י ט ס. יעדעס ליד מוז זיין ריטמיש. ריטם איז דער סוד פון
גאַנצען לעבען און די קונסט וואָס איז ניט מעהר ווי אַן אויסדרוק
פון לעבען, מוז זעלבסטפאַרשטענדליך אויך זיין ריטמיש. אָבער
וואָס פאַר ריטם זאָל אַ ליד האָבען?

אויף דעם האָבען מיר איין ענטפער: דעם איינציג־מעגליכען
און דעם איינציג־דענקבאַרען — פאַר אונז יעדענפאַלס. יעדעס ליד
מוז האָבען אַן איינדיגן ריטם. דערמיט מיינט
נען מיר צו זאָגען, אַז דער ריטם פון אַ ליד מוז זיין אינגאַנצען
צו אַט דעם ליד צוגעפאַסט. איין ליד קאָן ניט האָבען דעם זעלבען
ריטם, וואָס אַן אַנדער ליד. יעדעס ליד איז אין דער ווירקליכקייט
אַן איינצעל־ערשיינונג, אַן אַניקום.

און זעהען מיר, ווי די פאַרשידענסטע לידער ביי געוויסע פאַר
עמען זענען עהנליך לויט דעם ריטם איז דאָס אַליין דער בעסטער
סימען פון זייער אומפרוכטבאַרקייט און פון זייער אומשעפּעריש
קייט. אויך — פון דעם פעהלען פון עמעסער אויפריכטיגקייט
ביי זיי.

מיר קאָנען ניט פאַרשטעהן, ווי אַזוי ביי אַן עמעסען דיכטער
זאָל עס מעגליך זיין, אַז אַ ליד, וואָס ער שרייבט וועגען אַ סאַבווי,
און אַ צווייטס וועגען דעם זאַמד ביים יאַם אום זומער, און אַ דריטכ

אין זיד

וועגען זיין ליבע צו א מיידעל, זאלען אלע האבען דעם זעלבען ריטם, דעם זעלבען „טאקט“. צוויי פון אזוינע דריי לידער זענען זיכער פאלש. נאך זיכערער זענען אלע דריי פאלש, ווייל אויב דער פאָעט קאָן דריי לידער שרייבען מיט דעם זעלבען ריטם, באַ ווייזט דאָס גופע, אַז ער הערט זיך ניט צו צו דער מוזיק פון זיין אייגענער זעל, אַז ער זעהט גאַרניט און הערט גאַרניט מיט זיינע אייגענע אויגען און אויערען.

מיר פאַרלאַנגען אינדווידועלען ריטם, ווייל בלויז דורך איהם קאָן זיך אַנטפלעקען דער עמעס, וואָס מיר זוכען און ווילען אויס- דריקען.

דאָ קומען מיר צו דער פראַגע, וואָס האָט לעצטענס צערודערט אַ סאָד געמיטער צווישען די פּאָעטען פון אַלע שפראַכען און אויך ניט וועניג צווישען די אידישע פּאָעטען. צו דער פראַגע פון דעם פ ר י ען פ ע ר ז .

דער פרייער פערז איז ניט קיין מוז פאַר אינטראַספּעקטיווע לידער. עס זענען מעגליך אינטראַספּעקטיווע לידער אין רעגעלמע סיגען ריטם. עמעס, אַט דער רעגעלמעסיגער ריטם וועט דאָן אָפּט ווירקען אַלס אַ שטער, אַלס אַ צוואַנגיאַקע, אָבער דער פרייער פערז אַן און פאַר זיך איז נאָך גאַרניט. מיר אינטראַספּעקטיוויסטען גלויבען, אַז דער פרייער פערז איז אַם בעסטען צוגעפאַסט פאַר דער אינדווידואַליטעט פון דעם ריטם, און פון דעם גאַנצען ליד און ד ע ר פ א ר , און ניט צוליב קיין אַנדער אורזאַך, ציהען מיר איהם פאַר צו אַנדערע פערזען.

צוליב דעם אַלזין איז עס שוין דער גרעסטער טאַעס, אויב ניט צו זאָגען אַמהאַראַצעס, צו באַהויפטען, ווי מאַנכע טוען עס, אַז צו שרייבען פרייע פערזען איז לייכטער ווי צו שרייבען „געבונדענע“ פערזען. אויב אַ פאַרגלייך האָט דאָ בעקלאַל אַ ווערט, איז ריכטיג גראַד דאָס פאַרקערטע. דעם געבונדענעם פערז, די רעגעלמעסיגע ריטמען, די אַנגענומענע מעטרען איז לייכטער צו שרייבען, ווייל נאָך אַ געוויסער ערפּאָהרונג „כאַפּט מען דעם שניט“ און עס

אין זיך

„זינגט זיך“ שוין פון זיך אליין. ביי דעם פרייען פערז, וועלכער דארף באנוצט ווערען הויפטזעכליך פאר דעם אינדיווידועלען ריטם איז אבער נויטיג א גרויסע אַנשטרענגונג, אַן עמעסע, אינערליכע פארטיפונג און דערפאר איז ער פיעל לייכטער אימשטאַנד צו פאַר-ראַטען דעם ניט־פאַעט, פיעל לייכטער פעהיג אַרויסצונעבען דעם אינערליכען וואקואום, אויב מען האָט פאַר זיך אַזוינס.

ווען ניט־פאַעטען נעמען זיך צום פרייען פערז, זענען זיי אויף קיין האַר ניט אין אַ לייכטערער לאַגע, ווי ווען זיי שרייבען אין יאמר כעז, טראַכייען אָדער אַנאַפעסטען. פאַרקערט בעאייס אין דעם צווייטן טען פאַל קאָנען זיי נאָך עפּשער אַרויסברענגען עפעס זינגעדיגס און דעריבער פאַרט מאַכען דעם אַיינדרוק, אַז זיי שרייבען פאַעזיע. זענען זיי אין דעם ערשטען פאַל אומפרוכטבאַר פון דעם ערשטען אָדער צווייטען מאָמענט, און זייער דורכפאַל איז אויבענאָוויף.

בלויז פאַר דעם עמעסען פאַעט איז דער פרייער פערז אַ ניי מעכטיג מיטעל פאַר עקספרעסיע, אַ ניי ברייטע וועלט פול מיט נאָך ניט־אַנטפּלעקטע לענדער. פאַר דעם ניט־פאַעט אבער איז דער פרייער פערז בלויז אַ פאַסטקע, אין וועלכער ער פאַלט אַרײַן ביי דעם ערשטען אָדער צווייטען פערז. זאַלען זיך די ניט־פאַעטען היטען פון איהם!

מיר באַטאַנען נאָך אַמאָל, אַז מיר זיינען ניט געגען דעם רע-געלמעסיגען ריטם. יעדער אמת'ער דיכטער, דער אינטראַספעק-טיוויסט ווי דער ניט־אינטראַספעקטיוויסט קאָן צומאַל פיהלען, אַז בלויז אין אַ רעגעלמעסיגען ריטם, אין אַ באַשטימטען „געזעצליך-כעז“ מעטער, קאָן ער זינגען אַזאַ און אַזאַ ליד. ריכטיגער איז דאָ נאָטירליך צו זאָגען (פאַר פאַעטען איז דאָס אַ טראַוויזם) אַז ביי יעדען פאַעט, אויך ביי דעם אינטראַספעקטיוויסט, זײַנען זײַך אַ געוויסן ליד אַ פּאָפּט אַ רױס אין אַ רעגעלמעסיגען ריטם. דאָן קעמפט ער ניט געגען דעם. דאָן פאַרשטעהט ער בלויז, אַז אַזוי האָט געמוזט זײַן, אַז אין דעם פאַל איז דאָס דער עמעסע, דאָס — דער אינדיווידועלער ריטם.

אין זיד

אויב מיר ציהען פאַר דעם פרייען פערז, איז עס בלויז צוליב דעם אָנגעוווּזענעם גרונד. מיר האַלטען בעקלאַל, אַז דער רעגער-מעסיגער ריטס, דער ריטס פון אָפּט זיך ווידערהאַלענדע טאַקטען. האָט זיך עפּשער צוגעפּאַסט צום פּריהעריגען לעבען, איידער עס איז געקומען די גרויס־שטאַט מיט איהרע מאַשינען, מיט איהר הויז און פאַרשנעלערטען, אומרעגעלמעסיגען טעמפּ. יענעם לעבען איז געווען רוהיג און רוהיג־פּליסענדיג, ווירקליך אין רעגעלמעסיגען ריטס, אין טאַקטען, וואָס האָבען זיך ווידערהאַלט אין קורצע אָפּטע אונטערוואַלען.

פונקט ווי דאָס איצטיגע לעבען האָט באַשאַפען נייע קליידער. נייע וואוינונגען, נייע פאַרבען־קאַמבינאַציעס און נייע קלאַנגען־קאַמבינאַציעס, אזוי מוז מען שאַפען אַ נייע קונסט און אַנדערע נייע ריטמען. מיר האַלטען, אַז דער פּרייער פערז איז אַם בעסטען צוגעפּאַסט פאַר דער באַשאַפונג פון אַזוינע נייע ריטמען. ער איז ווי פּינער דאַנקבאַרער גיפּס, וואָס די אינערליכע געשטאַלט פון דעם דיכטער קאָן דאָרט געפּינען איהר גענויסטען און פּולסטען טיקען.

צוליב דעם זעלבען גרונד זענען מיר אויך ניט געגען דעם גראַם. דער גראַם האָט זיך זיין ביין און זיין ווערט. עס קאָן אַנדערש ניט זיין. אויב דער גייסט פון שאַפענדע פּאַעטען האָט אַזוי פּיעל טויוזענדער יאָהרען איהם באַנוצט אַלס איינס פון די פּאַעטישע מיטלען — איז אין דעם גופע פאַראַן דער באַווייזן פון זיין ווערט. מיר זאָגען בלויז, אַז דער גראַם איז נ י ט קיין מוז. אָפּטמאָל ווירקט ער ווי אַ צוואַנג, און נאָך עפּטער ווי אַ פאַרפּיהרעריש בלאַנד־זשענדיג פּיערעל. אין אַזוינע פּאַלען איז ער שעדליך, און עס איז דאָן בעסער ווען מען מיינט איהם אויס. ער איז גוט בלויז, ווען ער איז אַם פּלאַץ, ווען ער וועבט זיך אַריין נאַטירליך אין דעם פערז. צו זוכען איהם, צו באַמיהען זיך איהם דאַווקע צו האָבען, איז אומנוטיג, ספּעציעל אין דער איצטיגער צייט, ווען מען דאַרף זיך ניט לערנען לידער אויף אויסענוועניג, ווען רייענדע פּאַעטען דאַר־

פען לידער ניט דעקלאַמירען צו אַמוזירען און אַמוזיסענדען אַדער אומפּאַעטישען אוילעם.

יעדעס מאָל ווען אַ פּאַעט דערפּיהלט אין זיך יא דעם באַרוף פון דעם רייזענדען טרובאַדור, צו דעקלאַמירען זיינע לידער פאַר אַ מעהר פּרימיטיווען אוילעם, ווי אין דעם פּאַל פון דעם אַמעריקאַנער דיכטער וואַקהעל לינדסיי, איז דער גראַם אַם פּלאַץ און ער איז גוט. ווידער מוזען מיר דאָ אויפּמערקזאַם מאַכען אויף אַ טאַעס ווי אין דעם פּאַל פון רעגעלמעסיגען און ניט רעגעלמעסיגען ריטם זענען פיעל גענייגט צו מיינען, אַז צו שרייבען אַהן גראַמען איז לייכטער ווי מיט גראַמען. דאָס איז פּאַלש. צו מאַכען גראַמען קאָן מען זיך לייכט אויסלערנען און בעאייס מען קאָן אין אַ גראַם אַפּטמאַל פאַרבאַרגען אַ נישטיג שטימונגעל, וואָס קריגט צוליעב דעם גראַם די פּרעטענזיע אויף פּאַעזיע, קאָן זאָ פאַרמאַסקירונג אין דעם גראַמלאָזען געדיכט קיין אַרט ניט האַבען. דאָרט מ ו ז מען זיין עכטער דיכטער און עכטער שאַפּער. איז מען עס ניט, גיט עס דאָס גראַמלאָזע געדיכט אַ סאך שנעלער און אַ סאך לייכטער אַרויס, ווי דאָס געגראַממע.

די מעלאָדישקייט פון אַ ליד — אַן אַהן-צווייפעל נויטיגע זאַך — הענגט ניט אָפּ פון דעם גראַם. דער גראַם איז בלוז איינע עלעמענט פון דער מעלאָדישקייט — און דער קנאַפּסטער. די מעלאָדישקייט פון אַ ליד דאַרף אויך זיין אַ ריינ-אינדיווידועלע, און זי קאָן דערגרייכט ווערען אַהן גראַמען, וועלכע מוזען נויטווענדיגער ווייז פיהרען צו אַ געוויסער סטערעאָטיפּישקייט — זענען דאָך די גראַמען נאָך אַלעמען באַגרענעצט אין קוואַנטיטעט און אין קוואַליטעט.

די קאמבינאַציע פון קלאַנגען, די איינדיווידועלע קלאַנגען-קאמבינאַציע, איז ווירקליך נויטיג און גראַד צוליעב אונזער אינטראַספּעקטיוויטעט האַלטען מיר זי פאַר אומגעווענהליך וויכטיג. ניט נאָר פאַרניינען מיר ניט אַט דעם עלעמענט פון פּאַעזיע. נאָר מיר זוכען איהם צו געבען אַ נייעם שוואונג — דאווקע מיט

דער הילף פון, און דורך דער אינדיווידואליטעט פון דעם ליד. דער מוזיקאלישער און קלאנגען-עלעמענט פון דער אידישער שפראך איז בעקלאַל פאַרנאָבלעסיגט געוואָרען פון די מעהרסטע פּאָעטען אונזערע. די אָנוועזענהייט פון אַזוינע עלעמענטען ווי אַליטעראַציע אַלס פּאָעטיש מיטעל איז קעמאַט ווי ניט געאַהנט געוואָרען, כאָטש גראַד זי איז שטאַרק אייגען אונזער לאַשען. אויף וויפּיעל עס וועט ליגען אין אונזערע קויכעס, וועלען מיר זעהן אַט די פּאַרנאַבלעסונג צו פּאַרריכטען.

אינדיווידואליטעט אין אַלץ און אינטראַספּעקציע אין אַלץ — דאָס ווילען מיר זוכען, דאָס ווילען מיר דערגרייכען.

קומט צו דעם דיכטער א געוויסע ערשיינונג אין דער געזעט אַלט פון פאַרבען, טראַגט איהם די אַסאַיאַציע אַוועק צו די ברעגען פון גאַנצעס, אַדער קיין יאַפּאַן, זאַגט איהם די סוגעסטיע אונטער עפעס נעפעלהאַפּטס, עפעס אַזוינס, וואָס הויערט ערנעץ איז אַ רעשמעל פון זיין אַמאָליגען גילגעל, אַדער פון זיין הערעדיטע-רען איד — זענען דאָס אַלץ די וועגען און די לאַבירינטען פון זיין זעל, דאַרף ער זיי באַטרעטען, ווייל זיי זענען ע ר, און בלוז דורך דעם אייגענעם, אינערליכען, עמעסען, א י נ ט ר א ס פ ע ק ט י ז ו ע ן איד ליגט דער שמעג וואָס פיהרט צו שאַפונגען און צו דערלייזונג.

3

ווערט דאָס קלאַהר, ערשיינט שוין אויך פאַר זעלכסטפאַר-שטענדליך, אַז אַלץ איז אַ געגענשטאַנד פאַר פּאָעזיע, אַז פאַר דעם פּאָעט איז ניטאָ קיין מיעסעס און קיין שעחנס, קיין גוטס און קיין שלעכטס, קיין הויכס און קיין נידריגס. אַלץ איז גלייכ-ווערטליג פאַר דעם פּאָעט, אויב עס איז נאָר א י ן איהם, און אַלץ איז נאָר אַ שטאַפעל צו זיין אינערליכער באַפרייאַונג.

פאַר אונז קאָן אויך ניט שטעהן די אומזיניגע און אומפרוכט-באַרע פּראַגע וועגען דעם, צו דער פּאָעט „דאַרף“ דיכטען וועגען

נאציאנאלע זאכען, און ווענען סאציאלע, צי בלויז ווענען פערזענליכע, פאר אונז איז אלץ „פערזענליך“. מילכאמעס און רעוואלוציעס, אידישע פאגראמען און די ארבייטער־באוועגונג, דער פראטעסטאנטיזם און בודא, די אידישע שוהל און דער ציילעם, די מעיאָר־וואַהלען און אַ פאַרבאַט פון אונזער שפראַך: די אלע קאָנען יאָ באַריהרען אונז אָדער ניט באַריהרען, פונקט ווי עס קאָן אונז יאָ אָדער ניט באַריהרען אַ פרוי מיט בלאַנדע האַר און אונזער אייגענער אומרוה. אין ערשטען פאַל דיכטען מיר יא, אין צווייטען פאַל שווייגען מיר. אין יעדען פאַל זינגען מיר וועגען זיך, ווייל דאָס אלץ עקזיסטירט בלויז אויף אזוי פיעל, אויף וויפיעל עס איז דאָ אין אונז, אויף וויפיעל עס ווערט אינטראַסאַנט פאַר אונז אויפגעפאַסט.

צוליב דערזעלבער אורזאך וויסען מיר ניט פון קיין אונזער שיר צווישען „האַרץ־פאַעזיע“ און „קאַפּ־פאַעזיע“, צוויי אומזיניגע פראָזען, וועלכע באַלאַנגען צו דערזעלבער קאָטעגאָריע לינג וויסטישע טאַעסען, וואָס מיר האָבען שוין דערמאָנט. אויב מיט דער ערשטער פראָזע ווערט געמיינט, אומבאוואוסטזיניג שאַפען און מיט דער צווייטער באַוואוסטזיניג באַוואוסטזיניג שאַפען זאָגען מיר, אַז ניט מיר, ניט קיין שום אַנדערער ווייס דעם גרענעץ צווישען באַוואוסטזיניגקייט און אומבאוואוסטזיניגקייט. געוויסע מאָמענטען פון דעם שאַפונגס־פראָצעס זענען אלע־מאָל באַוואוסטזיניג און קאָנען אַנדערש ניט זיין. און אין דעם איז אויך קיין אומגליק ניטאָ. דער מאַדערנער נער פאַעט איז ניט, קאָן ניט און דאַרף ניט זיין יענער נאַיאַווער הימעליקוקער, וואָס ווייס פון גאַרניט אויסער זיין לידעל, וועלכער פאַרשטעהט גאַרניט פון דעם, וואָס טוט זיך אויף דער וועלט, וועל־כער האָט ניט קיין באַציהונג צו דעם לעבען און זיינע פראַבלעמען און נעשעהענישען; וועלכער קאָן אפילו קיין שורה ניט אַנשרייבן בען וועגען עפעס אַנדערש, אויסער אויסצוקלאַפען אין יאָמבען אָדער טראַכניען זיין שטימונגעל. דער היינטיגער פאַעט איז א

מענש מיט מענשען צוגלייך און דארף זיין אן אינטעליגענטער, באַ וואוסטזיניגער מענש. אלס פּאָעט פּאָדערט זיך פון איהם איין זאך: ער זאָל קאָנען זעהן און פיהלען, וויסען און באַגרייפֿען און זעהן עס מיט זיינע אייגענע אויגען, און זיין אימשטאַנד דאָס געזעהענע, געפיהלטע און פּאַרשטאַנענע אַרויסצוגעבען אויף אַן אייגענעם, אינערליך אויפריכטיגען, אינטראַספּעקטיוו־אויפריכטי־ גען אויפֿען.

אויב מיט באַוואוסטזיניגער פּאָעזיע מיינט מען דעם אויסדרוק פון געדאַנקען אין פּאָעזיע, זעהען מיר אויך אין דעם ניט קיין ביזן. דער פּאָעט דארף ניט און טאָר ניט זיין קיין גייסטיג־ שטומער. האָט אַ פּאָעט געדאַנקען אין עס ניט נאָר קיין כּיסאַרען, נאָר אַ גרויסע מייַלע. אַלס פּאָעט, אַלס קינסטלער דארף ער בלוזן זיין אימשטאַנד די געדאַנקען זיינען אַרויסצוגעבען אין דער פּאַסיגער פּאַרם, אַז עס זאָל דערפון באַשאַפֿען ווערען אַ קונסט־ ווערק. און דאָס איז אַפּהענגיג בלוזן אַן איין קאַנדיציע: אַז די געדאַנקען זאָלען זיין זיינע אייגענע, אַז זיי זאָלען זיין אַז עמעסער רעזולטאַט פון דער באַהעפטונג צווישען זיין זעל און דעם לעבען. און אַז ער זאָל זיי אַרויסגעבען אין יענער פּאַרם, אין יענע עמעסע בילדער, אין יענע עמעסע פּאַרבען און טענער, ווי זיי וועבען זיך אויס, ווי זיי אַנטשטעהען און דרינגען איהם דורך אין דעם לאַ־ בירינט פון זיין נעשאַמע.

ניטא קיין גרענעץ צווישען „געפיהל“ און „געדאַנק“ ביים היינטיגען מענש און ביים היינטיגען דיכטער. ביידע זענען אויסדרוקען פון דעם זעלבען „איד“, ביידע זענען אזוי באַהאַפֿטען און צענויפֿ־ געבונדען איינס מיט'ן אַנדערען, אַז עס איז אַכסורד צו וועלען זיי פונאַנדערטיילען.

ביי אונז איז ניטא קיין אונטערשיד צווישען אינטעלעקטועלער פּאָעזיע און געפיהל־פּאָעזיע. מיר ווייסען בלוזן פון איין אונטער־ שיד: צווישען עכטקייט און פּאַלשקייט, צווישען עמעסער אינ־ דיווידואַליטעט און שאַבלאָן. אין דעם ערשטען פּאַל ווערט געבוירען

פאָוע, אין דעם צווייטען — מעג עס זיין ווי „שטימונגספול“ — בלויז לאַקריי, וויניעטקעס און פאלשע גלעקלעך.

אויך אונזער באַציהונג צו „אידישקייט“ ווערט קלאַהר פון אונזער אַלגעמיינעם פּאָעטישען קרעדאַ.

מיר זענען א י ד י ש ע פ א ע ט ע ן דערמיט, וואָס מיר זענען אירען און שרייבען אידיש. וואָס אַ אידישער פּאָעט זאָל ניט שרייבען אין אידיש, איז עס אַיפּסאַ פּאַקטאַ, דערמיט אַליין, אַיִן די. מען דאַרף ניט קיין באַזונדערע „אידישע טעמען“ אַ איר וועט וועגען אַ אינדישען פּרוכטבאַרקייטס־טעמפּעל און יאַפּאַנישע שינאַס שרייבען ווי אַ איר. דער אידישער פּאָעט וועט זיין אַיִן די. ווען ער וועט דיכטען וועגען „וויוו לאַ פּראַנס“, וועגען דעם געץ פון גאַלד, וועגען דאַנקבאַרקייט צו אַ קריסטליכער דאַמע פאַר אַ גוט וואָרט, וועגען רויזען וואָס ווערען שוואַרץ, וועגען אַ שטאַל פּעט פון אַן אַלטען פּרינץ און וועגען דער רוה, וואָס בלויז דער שלאָף קאָן איהם ברענגען. עס איז ניט די אויפנאַבע פון דעם דיכטער אַליין צו זוכען און אַרויסווייזען זיין אידישקייט. ווער עס וויל זיך פאַרנעמען מיט אַזאַ אַרבייט, זאָל עס טאָן, און ווער עס וועט זוכען אידישקייט ביי דעם אידישען דיכטער, וועט עס אויך געפינען.

אין צוויי זאַכען זענען מיר יא אױסגעשפּראַכען אידיש, דורכ־אױס אידיש. אין אונזער באַציהונג צו אידיש אַלס שפּראַך בעקלאַל און צו אידיש אַלס פּאָעטישער אינסטרומענט.

מיר גלויבען אין אידיש. מיר האָבען ליב אידיש. מיר האַלטען זיך ניט אָפּ צו מאַכען די דערקלעהרונג, אַז דער, וואָס האַט אַ פּאַרניינענדע באַציהונג צו דער אידישער שפּראַך, אָדער אַפּילע בלויז אַ גרינגשעצענדע, קאָן דורך דעם אַליין ניט זיין קיין אידי־שער דיכטער. ווער עס לאַכט פון אידיש, ווער עס קלאַגט זיך, אַז אידיש איז אַרים און אַ שלאַכטע שפּראַך, ווער עס איז בלויז גלייב־גילטיג צו אידיש, געהערט ניט צו דער הויכער קאַטעגאָריע פון אידישע דיכטער. צו זיין אַ אידישער דיכטער איז אַ הויכע

אין זיך

קאמעגאריע, איז א מאדרייגע, און עס קאן ניט געמאלט זיין, אז דער וואס שאפט אין אידיש, זאל שפיען אין דעם ברונעם פון זיין שאפונג. אזוינער איז א קליינער מענש, און מעמילע נאך א קלענערער דיכטער.

וואס אַנבאַלאַנגט אידיש אַלס שפראַך־אינסטרומענט, האַלטען מיר, אז אונזער לאַשען איז איצט שעהן און רייך גענוג פאַר דער טיפּסטער פּאָעזיע. אַלע הויכע עראַבערונגען פון דער פּאָעזיע, די העכסטע, זענען מעגליך אין אידיש. בלויז דער, וואָס איז אַן אַרײַ מער דיכטער, קאָן זיך באַקלאַגען אויף דער אַרימקייט פון דער אידישער שפראַך. דער עמעסער דיכטער ווייס אונזער שפראַכס רייכ־קייט און איהם פעהלט גארניט, קאָן גאַרניט פעהלען.

פּאָעזיע איז גאַר אין אַ גרויסער מאָס די קונסט פון שפראַך — אַ קלאַל וואָס ווערט אזוי אַפּט פאַרנעמען — און די אידישע פּאָעזיע איז די קונסט פון דער אידישער שפראַך, וועלכע איז פון איהר זייט בלויז אַ טייל פון דער אַלגעמיינער איראָפּעאיש־אַמעריקאַנישער קולטור. אידיש איז איצט רייך גענוג, זעלבשטענדיג גענוג צו קאָנען זיך ערלויבען איהר אייגענעם אויצער צו פאַרגרעסערען מיט דער הילף פון די אויצרעם פון איהרע שוועסטער־שפראַכען. דער פאַר היטען מיר זיך ניט צו באַרגען ווערטער פון די שוועסטער־שפראַכען, ווערטער, וועלכע זאָלען דעקען די אויסגעוואַקסענע באַגריפען, די פאַרברייטערטע געפיהלען און געדאַנקען. אזוינע ווערן טער זיינען אויך אונזערע ווערטער. מיר האַבען אויף זיי פונקט אזא רעכט ווי יעדע אנדערע שפראַך, ווי יעדע אנדערע פּאָעזיע, ווייל: די אידישע פּאָעזיע — נאָך אַמאָל עס ווידערצוהאַלען — איז בלויז אַ צווייג, אַ באַזונדערער שטראַם פון דער גאַנצער איצטיגער פּאָעזיע און דער וועלט.

מיר קוקען אויף אידיש ווי אויף אַ פּאַלשטענדיג־אויסגעוואַקסענער, רייפער, זעלבשטענדיגער, באַזונדערער און אייגענאַרטיגער שפראַך. מיר האַלטען, אז זי האָט זיך שוין לאַנג אָפּגעטיילט ניט נאָר פון איהר מוטער־דייטש, נאָר אויך פון איהר פאַטער־העב־

אין זיד

רעאיש. אלץ וואָס בינדט נאָך צענויף קינסטליך און איבערגעוואַלט
אידיש מיט העברעאיש, איז אַן אומנויטיגקייט, אַן איבעריגקייט, אַ
באַליידיגונג פאַר דער שפּראַך, אין וועלכער מיר דיכטען. דאָס
אויסלייגען געוויסע ווערטער אין אידיש אַנדערש ווי אַנדערע ווער-
טער, ווייל אָט די ווערטער שטאַמען עטימאָלאָגיש פון העברעאיש,
איז פאַלש, איז אַן אַנאַכראָניזם. אַלע ווערטער אין אידיש זענען
גלייך און עס איז צייט אַפצורייניגען די ווייסע שטעך פון דעם
העברעאישען אויסלייגען פון געוויסע ווערטער אין אידיש.

מיר זענען ניט קיין סאַנים און ניט קיין געגנער פון העברע-
איש. די שפּראַכען-פּראָגע עקזיסטירט פאַר אונז, אידישע דיכ-
טער, אַבסאָלוט ניט. העברעאיש איז נאָר פאַר אונז אַ פרעמדע
שפּראַך, בעאייס אידיש איז אַ ו נ ז ע ר שפּראַך. מיר קאַנען
אַבער ניט פאַרגעסען, אַז העברעאיש און העברעאזים האָבען קע-
סיידער געשטערט דער נאַטירליכער אַנטוויקלונג פון דעם אידישען
וואָרט און פון דער אידישער פּאַעזיע. מיר ווייסען, אַז ווען דער
העברעאזים פון דער האַסקאַלע-באַוועגונג, וועלכער האָט זיך שפּע-
טער פונאַנדערגעצוווינגט אין ציאָניסטישען העברעאזים פון איין
זייט, און אין אַסימילאַטאָרישען אַנטי-אידישיזם פון דער צווייטער
זייט, וואָלט ניט געשטערט. וואָלט די אידישע פּאַעזיע איצט גע-
שטאַנען אויף אַ פּיעל העכערער מאַדריגע, ווי איצט. מיר ווייסען.
אַז ווען די אידישע דיכטונג וואָלט זיך נאָרמאַל און נאַטירליך אַנט-
וויקעלט פון דעם פּאַעט שלמה עטינגער ביז איצט, ווען דער נאָ-
טירליכער אַנטוויקלונגס-גאַנג וואָלט ניט דורך דעם העברעאזים
און דורך די העברעאישען איבערגעריסען געוואָרען, וואָלט קיין
שפּראַך-פּראָגע מעהר ביי קיינעם ניט געקאַנט זיין, וואָלט זי עפּ-
שער גאר קיינמאַל ניט אַנטשטאַנען. די רייכע אידישע ליטעראַ-
טור וואָלט זי אין קערן פאַרניכט.

מיר האַלטען דעריבער, אַז מען מוז ענדליך האָבען דעם מוט
איבערצורייסען יעדען בונד צווישען אונזער שפּראַך און וועלכער עס
איז אַנדערער פרעמדער שפּראַך. עס קומט אַ צייט, ווען אַ זעהן

מוז זיך אינגאנצען אָפטיילען פון זיין טאָטען און בויען זיין אייגען געצעלט. דער לעצטער רעשט פון העברעאיש אין אידיש איז די העברעאישע אַרטאָגראַפיע פון געוויסע ווערטער. דאָס דאַרף אָפֿ געשאַפען ווערען, און אַלס דיכטער — ניט פּראָפּאָגאַנדיסטען — לייזען מיר די פּראָגע קוידעם קאָל פאַר זיך אַליין. מיר וועלען שרייבן בע אַלע אידישע ווערטער גלייך, אַהן אונטערשיד פון וואָס פאַר אַ ייִכעס אַ וואָרט קומט אַרויס. דאָס זענען אונזערע אָנזיכטען, דאָס זענען אונזערע פּאָעטישע שטרעבונגען אויף די פאַרשידענע געביטען, וואָס מווען באַשעפּטיגן גען אַ פּאָעט אין אַלגעמיין און אַ אידישען פּאָעט באַזונדערס.

4

מיר קומען אַרויס ניט צו באַקעמפּען אימיצען און ניט צו פיהרן רען אַ שטרייט געגען אימיצען. מיר ווילען בלוין זיך אַליין אַנט-ווילקען און געהן אויף דעם אייגענעם וועג, וועלכער איז פאַר אונז דערווייל דער עמעסטער וועג. מיר קומען אין דער ריכטיגער צייט. אין דער צייט ווען די אידישע פּאָעזיע איז געוואָרען רייף און זעלבשטענדיג גענוג צו געבירען באַזונדערע ריכטונגען און אַרויסצורופען דיפּערענציאַציע, פּונאַנדערטיילונג, אַנשטאַט צו בלאַנדזשען אומזיכער אינאיינעם. און זאָגען מיר, אַז מיר זענען געקומען אין דער ריכטיגער צייט, גיבען מיר שוין אַליין צו, אַז אַלץ, וואָס איז געווען ביז אונז און פאַר אונז, איז אויך געווען אין דער ריכטיגער צייט. מיכל גאַרדאַן, שמעון פּרוג, מאָריס ראָזענפּעלד, אברהם רייזע, א. ליעסין ת. רויזענבלאַט — זיינען אַלע גוט אין זייער צייט. אָבער אַלע בלוין אין זייער צייט. אַלץ וואָס איז געווען נויטיג פאַר דער אַנטוויקלונג פון דער אידישער ריכטונג, פאַר איהר שמור פּענווייזען ווייטערגעהן, האָבען זיי געגעבען, און דערמיט אויך אונז מעגליך געמאַכט. אויף אזוי פיעל קעמפען מיר ניט געגען זיי, זוכען מיר זיי ניט צו פאַרשרייען. אַדראַבע, מיר דריקען אויס אונזער אַנערקענונג פאַר דעם, וואָס זיי האָבען אונז געהאַלפּען קומען.

בלויז איינער פון די עלטערע פארשטעהער פון די אידישע פאך-
 עטען האט, לויט אונזער מיינונג, אריבערגעשפרייזט דעם גרענעץ
 פון זיין צייט און איז פאר אונז ניט בלויז א פארלויפער, נאר א
 מיט-פאָעט. דאָס איז י ה ו א ש . לויט אונזער אויפפאסונג איז
 ער די באדייטענדסטע פיגור אין דער גאנצער אידישער דיכטונג
 היינטצוטאָג. א פאָעט, וועלכער הערט ניט אויף צו זוכען, וועלכער
 האָט דעם מוט און די פעהיגקייט — מיר ווייסען ניט וואָס איז וויכ-
 טיגער און וואָס איז שענער און גרעסער — אויפ'ן סאָמע זעניט
 פון זיין שאַפּען צו דערפילען, אַז עפּשער איז ניט דאָס דער וועג,
 און זיד נעמען פון דעם גוט-באַקאַנטען שמען פון אויסגעקלאַפּטע
 יאַמבען און טראַכטיען צו שרייבען אין נייע פאָרמען און אויף
 אַנדערע אויפאָנים — האָט פילייכט ער געדאַרפט זיין דער איניציאַל-
 טאָר פון אַ נייער ריכטונג אין דער אידישער פּאָעזיע, און פילייכט
 אויך — יעדענפאָלס טיילווייז — פון אונזער ריכטונג. האָט ער
 דאָס אַבער ניט געטאָן צוליב פאַרשמענדליכע אורזאַכען, און מיר
 ווילען פאַרצייכענען, אַז מיר האַלטען איהם פאַר איינעם פון אונ-
 זערע נאַהענטע.

די אַנטוויקלונג פון דער אויסגעדעכענטער גרופע אידישע פאך-
 עטען ביז אונז וואָלט אַבסאָלוט ניט מעגליך געווען אַהן געוויסע
 צווישען-שטופען. קונסט, ווי דאָס גאַנצע לעבען, שפּרינגט ניט,
 נאָר אַנטוויקעלט זיך בעהאַדראַגערדיג. אויף די דאָזיגע צווישען-
 שטופען שמעהען די אַזוי-גערופענע יונגע.

איינהאַרן, מנחם, מאני לייב, זישאָ לאַנדוי, ראַלניק, סלאָנים,
 שוואַרץ, אייזלאַנד, מ. ל. האַלפּערן ב. לאַפּין — אַט די אַלע זענען
 אויך גוט און גוט אין זייער צייט. זיי האָבען פאַרדינסטען און
 ניט נאָר ווילען מיר דאָס ניט לייקענען, נאָר מיר פאַרשטעהען און
 גיבען גערן צו, אַז בלויז אַ דאַנק זייער אַרבייט איז מעגליך געוואָר-
 רען אַ ווייטערע אַנטוויקלונג פון דער אידישער פּאָעזיע, פון וועל-
 כער די אינטראַספּעקטיווע ריכטונג איז אַן אויסדרוק.

די אַלע האָבען די אידישע פּאָעזיע אַרויסגעפיהרט אויף אַ

ברייטערען וועג. זיי האָבען דערנעהנטערט די אידישע דיכטונג. וואָס האָט נאָך געהאַט אַ שטאַרקע מעכטענעשאַפט מיט באַרכאַנעכ און גראַמערייען, צו קונסט און צו עמעסער פּאָעזיע. אין דעם פּאַל פון אַ ראַלניק און אַ מאַני לייב האָבען זיי די אידישע פּאָעזיע פאַר-טיפּערט, כאַטש אינבאַצוג צום צווייטען וואָלט ריכטיגער געווען צו זאָגען פאַרפיינערט. סלאָנים האָט דעם פאַרדינסט פון אַרויס-ווייזען אַ חוש פאַר ריטם און טיילווייז אױך פאַר אינדיווידועלען ריטם.

דער הויפט־פאַרדינסט פון די יונגע איז אָבער אין דער הינזיכט פון שפּראַך. זיי האָבען אַרױנגעטראָגען אַ געוויסען אײראָפּעאײזם אין דער שפּראַך, אַ גרעסערע קינסטלערישע עכטיקױט, אױפגעהױר בען דעם נױוואַ פון אַ אידיש לײד. פּרײַם „אַנדערש וואָלט מױן לײד געלונגען, כ׳זאַל פאַר גאָים גאָיש זינגען“ האָבען זיי לאַבלומױן אַנולירט.

אָבער דערביי איז עס געבליבען. וואָס אַנבאַלאַנגט אינהאַלט האָט דער טיפּסטער אױפגעהערט צו פאַרטיפּען זיך, און דער פיינסטער איז דערנאָנגען צו אַ וואַנט. מיט זײן כױש פאַר ריטם האָט סלאָנים ווידער זיך אָפגעשטעלט דאָרט, וואו ער האָט גע-דאַרפט, און עפשער אױך געקאָנט אָנהױבען. אױך אין דער שפּראַך הינזיכט איז עס געקומען צו אַ טעמפען ווינקעל. די דערפרישונג, באַרייכערונג און פאַרייפנערונג איז אַסיפּיצירט געוואָרען, און זיך אַנטאַרט צו אַז אומפרוכטבאַר פּלאַבלאַנד.

ווי אין דעם פּאַל פון די עלטערע שרייבער איז אױך דאָ פאַראַן אַז אױסנאַם. דאָס איז ה. לײוויק.

בלױז טיילווייז אײנער פון די יונגע, האָט לײוויק פון דעם ערשטען מאַמענט פון זײן ערשיינען געבראַכט מיט זיך אַזױ פיעל אײגענעם, אײווידועלעם און דערצו טיפּס, אַז וועגען איהם קאָן גאַרניט זײן קײן רײד וועגען אַפּשטעלען זיך, וועגען שױן האָבען ערפילט זײן פּאָעטישע מיסיע.

אױך איהם האַלטען מיר פאַר נאָהענט צו אונז.

די יונגע אין אלגעמיין, אלס גרופע גענומען, געהערען אבער בלויז צו זייער צייט און אויב מען זאל וועלען כאראקטעריזירען אין וואס זייער פארדינסט, וועלכער איז שוין איצט פארענדיגט, איז באשטאנען, איז עס דער פארדינסט פון זיין צווישען-שטופען, פון זיין א בריק צו א נייער פאָעזיע, א פאָעזיע א מעהר זעלב-שמענדיגער, א געוואגטערער, טיעפערער און עכטערער סיי אין אינהאלט סיי אין פארם — צו געברויכען אן אלטע פארמולע.

5

מיר וועלען נאך צוגעבען עטליכע באמערקונגען וועגען געוויסע פונקטען, אויף וועלכע מיר האָבען זיך געאייניגט אינבאָזוג צו דעם שרייב-אויפגען, פונקטען, וועלכע מען קאן געפינען ביי די מעהר-סטע מאָדערנע שרייבער, ווי לעמאָשעל, ביי די אמעריקאנער אימאָ-דזשיסטען; ווי אויך וועגען דעם, ווי אזוי די דאָזיגע זאמלונג, וועלכע מיר באַטראַכטען אלס ערשטע, איז צוזאמענגעשטעלט געוואָרען.

באַטראַכטענדיג אונזער ריכטונג אלס אן אויסדרוק פון דער נעהנטערען זיך צום לעבען, צו דעם לעבען, ווי עס שפיגעלט זיך אָפּ אין אונז — וואָס דאָס איז דאָס עמעסע לעבען — זענען מיר דערפאַר, אַז די שפראַך פון אונזערע לידער זאל זיין אזוי נאָהענט צו דער גערעדטער שפראַך — אין בוי און אין פליס — ווי נאָר מעגליך. מיר שאַפען דעריבער אינגאַנצען אָפּ יעדע מעגליכקייט פון דעם, וואָס מען רופט אינווערוזיע, צעדערהונג פון דעם נאַטירליכען זאָרבו, צוליב ריטם אָדער גראַם. מען קאן ניט און מען דאַרף ניט אונטער קיינע אומשטענדען זאָגען „האַב דערזעהן איד“, אָדער „וואָס געגאַנגען איז“, אָדער נאָך ערגערע באַרבאָרוימען. מען מוז שרייבען „האַב איד דערזעהן“, וואָס איז געגאַנגען, צי עס איז יאָ דאָ אַ גראַם, אָדער ניט, אָדער צי דער טאַקט האַלט יאָ אַויס אָדער ניט.

מיר זענען געגען באַנוצען אויסדרוקען פאַר זייער קלוימערשטער

שעהנקייט. עס קאן ניט זיין קיין שעהנקייט אהן טיפען צוזאמען האנג און אהן עכטען זין.

מיר שטרעבען אויסצומיידען באנאלע פארגלייכען, עפיטעטען און אנדערע פיגוראטיווע אויסדרוקען. צוליב זייער באנאליטעט זיינען זיי מעמילע א ליגען, און מיר זוכען הויפטזעכליך אינטראס-פעקטיווע אויפריכטיגקייט און אינדיווידואליטעט.

מיר זוכען אויסצומיידען אומנויטיגע אדיעקטיווען בעקלאַל, אזוינע וואָס גיבען גאַרניט צו, און וואָס זענען בלויז אַן איבעריגע, באַשווערענדער לאַסט. „ווייטע ווייט“, צי „בלויע ווייט“, אָדער „שנייאַיגע שניי“ צי „פאַרשטיינטער שניי“ מאַכען די ווייט ניט און דעם שניי ניט אנדערש, ווי זיי זענען. אַנשטאָט דעם — אַלעמאַל בעסער אַן עכט, אייגען, אינדיווידועל בילד.

עס איז אַלעמאַל בעסער צו באַנוצען דאָס ריכטיגע וואָרט פאַר דעם אַנטשפּרעכענדען באַגריף. אפילו ווען עס איז ניט „שעהן“ לויט דער פּאָפּולערער עסטעטיק. אַ וואָרט אויפ'ן ריכטיגען פּלאַץ איז שטענדיג שעהן. טאַמער וועט אימיצער דאַרפּען נאַכזוכען אין אַ ווערטער-בוך, איז עס אויך ניט דעם פּאַעטס דייע.

וואָס אַנבאַלאַנגט דעם צוזאַמענשטעל פון דער זאַמלונג, געהערט די איניציאַטיווע צו די, וואָס זייערע נעמען געפינען זיך אונטער דעם דאָזיגען פּאַרוואָרט. די האַבען צוגעצויגען די אנדערע, נאַכדעם ווי מען האָט זיך פאַרשטענדיגט און אַיינגעשטימט וועגען די אַני זיכטען און שטרעבונגען פון דער ריכטונג. פון זיי האַבען מיר אין דער זאַמלונג אַריינגענומען יענע לידער, וועלכע זענען מעהר אָדער וועניגער געווען נאָהענט צו אונזערע אַנשוואַנגען.

די אַלע קלאַלים, אזוי צו זאָגען, זענען ניט פאַראויסגעשאַפּען געוואָרען און נאָר זיי זענען די לידער געשריבען געוואָרען. אויב אימיצער דענקט אזוי, איז ער שולדיג אין אַבסורד. די קלאַלים ווי די גאַנצע ריכטונג זענען אַרויסגעוואַקסען פון די שוין אָנגע-שריבענע לידער. אנדערש קאן עס ניט זיין. אויב אין פּראַצעס פון שרייבען וועלען צוקומען אָדער אַרויסוואַקסען אנדערע קלאַלים

אין זיד

אפילו געגענוצעליכע, וועלען מיר אויך דאס פארצייכענען.
דאס ליד שאפט דעם קלאַל און ניט פארקערט, און דערפאר
קאן דער קלאַל ניט באטראַכט ווערען פאר אייביג-בינדער.
די צאָל לידער וואָס געהט אַרײַן אין דער זאַמלונג ווײַזט לאַכ-
לוטין ניט אַן אויף אַ גרעסערען אָדער אַ קלענערען ייכעס פון דעם
דיכטער. האָט אויך ניט צו טאָן דערמיט, צי דער דיכטער איז
אײַנער פון די אײַנציאַטאַרען, צי ניט. עס באַווײַזט בלוײַ, אַז
דער און דער האָט געהאַט אָנגעשריבען מעהר לידער.
אַלע באַמײַליגטע זענען גלייך לױט דעם ווערט און באַדיטונג.
מיר ווײַסען, אַז יעדער דיכטער אַנטװיקעלט זיך גיכער אין
אײַנזאַמקײט, אײדער אין גרופּירונג. די אַכט דיכטער, וואָס זײערע
אַרבייטען זענען דאָ פאַרטראַטען, זענען אויך גאַנץ פאַרשידענע
פאַעמען. אויב מיר האָבען באַשלאָסען אַרױסצוטערעמען אַלס אַ
געמײַנשאַפֿטליכע גרופּע און זיך געגעבען אַ נאָמען, וועלכען אַגעווי,
מען דאַרף ניט פאַרשטעהן בוכשטעבליך, איז עס דערפאַר, וואָס
דורך דער דאַזיגער קאַלעקטיווער אַפּזונדערונג און דיפּערענצירונג
האַפען מיר מעגליכער און לײכטער צו מאַכען די אײַנרױדוועלע
אַנטװיקלונג פון יעדען באַזונדער.
צו אַזאַ קאַלעקטיווען אַרױסטריט האָט אונז אויך געפּיהרט
דער אײַנערליכער צושטאַנד פון דער אײדישער פּאַעזיע אין דעם
אײצטיגען מאַמענט, אַ צושטאַנד, וואָס איז כאַאָטיש, פּאַנימלאַז,
כאַרקטערלאָז און וואָס ווערט אַלץ מעהר אַ שטער צו ווײטערער
אַנטװיקלונג.

יעקב גלאַטשטיין. א. לעיעלעס. נ. מינקאווי.

מ. אפראנעל.

געץ פון געלען אָר.

געץ פון געלען אָר —
קאָפּריווען פּאַכט ער פון זיין נאַז.
באַגינען האָט די טאַמוז־שווערע לופּט
צעלאַזט דעם זשאַר.
די קלעפּיג־פּייכטע היץ,
האַט קריכענדיג געוויקעלט זיך,
אויף דעם מעטאַל, קאַנקריט און שטיין,
אויף יעדען ברעקעל, יעדען שטויב — אויף אַלץ —
פון וואָס עס האָט דער געץ פון געלען אָר,
די שטאַט צונויפקאָפּריווט.

געץ פון געלען אָר — —
קאָפּריווען יאַגען פון זיין נאַז.
און ס'הערט דער באַהנען־קאַראַהאַד קיינמאַל ניט אויף,
נאָר שרומפּט בלויז אַיין נאָך האַלבער נאַכט. —
און רוקט זיך קוים אַ פּרישער טאַג,
צעוואַקסט ער זיך און שפּרייט זיך אויס,
און וואַרפט זיך —
ווי אַ קייט פון הוננער־ווילדע שלאַנגען,
דאָ — אויף דעם נאַקען פון דער שטאַט,
באַלד אויף איהר ברוסט,
און בויערט דורך איהר בויך. —
און רייסט און טראַגט זיך
אין די קאַנקריטען־גראַהע, קאַכעל־ווייסע,
אַיזען־האַמעטנע טונעלען —
אויבער־שאַכטען פון דער ערד!...

אין זיך

און דער עלעקטראישער בייטשט אן און טרייבט,
דעם שטאלענעם געיעג פון רעדעריי.
דער ראש אין דאָ פעסט פארשפארט —
יאָגט ער אַרום פון ענד צו ענד,
און שייערט זיך אַרום די ווענט פון בלאַנקען שאַכט,
און זויגט פאַר קאַס דורך די אויערען אַרויס
דאָס ביסעל מאַרד פון שטראַמיגען געדערענג.
אַראָפּגעצויגען האָט אַ צוג אַ שטיק פון זשאַר,
און אין זיין אינגעווייד וואַקסט אויס אַ ביהנע,
און עס טרעטען אויף —
אַ מאַמע מיט אַ קינד.

עס זיצט אין מיטען פון וואַנאַן,
אַ יונגע פרוי, גראַציעז געבויט —
און כּיין, און שעהנקייט, פלאַטערט אין איהר יעדען בויג —
און ביי דער זייט,
אומקלאַמערט זי אַ אינגעלע,
און האַלט איהם פאַר די הענטלאַך פעסט צו זיך.
זיין פענימעל אין בלאַס ווי טייג,
און שרעקליך דיין און דורכזיכטיג און צעהר —
דאָס גאַנצע לייבעל פון דעם קינד.
און לאַכענדע האַוואַיעס, מינעס ווילדע, דולע,
צערדעהען, ברעכען זיין געזיכט,
און טראַגען שיר דאָס קינד אין שטיק פאַנאַנד.
די מעשוּגאַס פרעסט איהם אויף...
די מאַמע קלאַמערט פעסטער איהם אַרום,
און שטויפט די שפּליטער־דאַרע הענטלאַך צו איהר ברוסט.
אויף דער מאַמעס פאַנים, יונג און שעהן,
פאַרבלוטיגט אַזש די פיין,
און ווערט פאַרצוקט פון שאַנד און שרעק —

וואס וויהט
פון אפגערוקטען מענשען-רעדעל ארום איהם —
פון פובליקום.
דער צוג האקט אפ זיין לויף און שפייט איהר אויס,
און זי פארשווינדט מיט איהר אידיאטען-קינד אין דעם געדרענג.

געץ פון געלען אָר —
קאפּרזיען וויהען פון זיין נאָז.
און דער מעטאַל, קאנקרעט און שטיין,
הויבט אָן צו זינגען אַ ליד:
— אידיאטען-קינד, אידיאטען-קינד —
און יעדער ברעקעל, יעדער שטויב — און אלץ —
פון וואָס עס האָט דער געץ פון געלען אָר,
די שטאַט צונויפקאפּרזיען,
כאַפט אויף דאָס ליד,
און ס'ברומט אַ כאָר מאַסיוו און ווילד:
— אידיאטען-קינד, אידיאטען-קינד —
און ס'כאַפט דאָס ליד אַרום די שטאַט,
אַט ווי אַ בראַנד!
און רייסט מיט זיך און שליינגט אַרײַן,
יעטוועדען ראַש, יעדען קלאַנג,
בײַ וואַנען עס רעווען אַלע קוילעס פון דער שטאַט,
— אידיאטען-קינד, אידיאטען-קינד —

— אידיאטען-קינד, אידיאטען-קינד —
עס איז דאָס ליד פון טאַג,
פון דעם פאַטאַלען בײַזען טאַג און שטאַט,
דאָס ליד פון בלוט און מאַרד און מעשונאַס,
און שיקוואַלס פאַר דער וועלט.

אין זיך

צעטראטען ווערט דער טאג.
צעריבען ווערט דער מענש מיט זיין פארנאכט,
אין שטאלענעם געיעג פון רעדעריי.
דער אַווענט קומט,
און ס'שטייגט אַרויף אַ העל און וואַרפט פּונאַנדער
אין אַלע גאַסען,
אויף ווייסע, געלע, גראַהע,
רויטע מויערען פון שטאַט, אַ טאַנץ פון ליכט.
און אין די ענגע, קויטיג־דומפע —
ברייטע, ריינע, בלאַנקע גאַסען,
שרייט און ווערימט זיך אַהן אויפהער,
דער אויסשוט פון דעם שטאַלענעם געיעג —
אַן ענדלאַזן שטראַמיגער האַמוין.
און אויסגעטונקט ווערט דער האַמוין,
אין שרייערישען טאַנץ פון ליכט,
און אַפּגעפאַרבט,
אין איין קאַליר פון בלאַסען שרעק...
און ס'דרעהט זיך דער האַמוין אין טאַנץ,
און דער געלאַף,
און דער געטראַג,
קלאַפּט צו און זשומעט אין כאַר:
— אַיריאַטען־קינד, אַיריאַטען־קינד —
און דער געזאַנג באַגלייט איהם
אין נאַרעם פון מעטאַל, קאַנקריט און שטיין.
און דער געזאַנג
פאַרשלעפּערט איהם און ווינט איהם אַיין.
און דער געזאַנג,
האַלט אויף זיין. שקלאַפּען־רוה די וואַך.
עס גאַנוועט זיך דער אַווענט דורך דעם טאַנץ.

מ. אפראנעל

און שוועבט צום יאם און זינגט :
—אידיאָטען־קינד —
און ס'כאַפּען אַלע שיפען אויף דעם יאָם,
דעם ניגען אויף, און רופּען אָפּ מיט הונשעריי
און פייפען אויס :
— אידיאָטען־קינד, אידיאָטען־קינד —
דער יאָם פאַרנעמט, און ס'לאַכט דער יאָם : *
—אידיאָטען־קינד —
און דאָס געלעכטער,
פליסט דורך אַלע יאָמען אויף דער ערד,
און ס'לאַכען אַלע יאָמען אויף דער ערד :
— אידיאָטען־קינד, אידיאָטען־קינד —

שוין כריפעט הייזעריג און שווער,
די וואַקסאַנאַליע פון מעטאַל, קאַנקריט און שטיין.
נאָר דער עלעקטראַ־שעד לאַזט איהם ניט אָפּ !
און אַלע קוילעס פון דער שטאַט,
דערגרילצען אַזש ביז אין און דורך דער נאַכט :
— אידיאָטען־קינד, אידיאָטען־קינד —
ביז וואַנען עס קריכט אַ פּרישער טאָג.

געז פון געלען אָר —
קאַפּריווען פאַלען פון זיין נאַז...

א קראַניץ.

א רעגענדיגער אומעט.
פאַרוואַגעלטער פאַרוואורף —
דיינע בליקען,
זיי וויינען, זיי בעטען און מאַנען :

אין זיד

— דו האסט מיד קיינמאל ניט פארשטאנען,
פרעמד איז דיר מיין הארץ,
וואס טרינקט זיך, א בעטענדע,
אין דעם אייגענעם בוזים. —
נאך אויך דו, פון צייט צו צייט
וואנסט א גרינגע אוואנסטורע.
לויפסט ארויס פון זיך א ווייל,
און לאזט די טיר און פענסטער אפען —
פון דיין הארצען,
און פארנעסט צו פארמאכען.
און קומט צו מיר, און נעמט מיד לייכט ארום.
דיין יעדער הויך —
א טהאם פון קורצער רוה.
עס שלאגען ארום מיר אין נאכט-בלאָהע שלייפען,
די וואַגלענד-מילדע וואַלען פון דיין לייב,
און ווערען גיך צעבונדען,
אין גלוט פון פארוויגענדע קושען.
נאך אומגעריכטערהייט,
אין פלאַנטערדיגען שרעק,
דו פליסטערסט שטיף:
— זעה, דייע האַר זיינען שוין גראָה,
עס וועבט זיך אויף דיין שמערן א נעץ פון קנייטשען —
באָמערק איך ווי עס שפילט זיך
א בייזער ווינט, ביז דולער שיקרעס,
מיט דעם בלאַסען פייער פון דיין האַרצען.
ווייל איך דו זאַלסט צוריק אַרײַן,
און טיר און פענסטער זיך פארמאכען.
ווענד איך דיר אַפּ:
— דאָס, וואָס דו זעהסט, איז ניט קיין גראָהע האַר,
און ניט קיין נעץ פון קנייטשען.

דאס האָב איך בלוין פון דיינעטוועגען.
זיך אַ קראַנץ געפלאַכטען.

פלאַמען.

עס האָבען אַרום מיר זיך פאַרנופּט
אַלע פלאַמען פון מיין זעל.
ווי קאַמערען פון שטאַל מיט ברענענדיגער פליסיגקייט.
אַמאַל —
ווי שאַטענס פון אַ בליץ
וואָס וואַרפט ביינאַכט זיך אין דער ווייט.
אַמאַל —
ווי ווייסער גלוט פון קויל,
שוין פון דעם טשאַד און רויך באַפרייט.

פאַרוואָס? פאַרוואָס?

איך בין געשטאַנען אויף דעם אָרט,
וואו ס'זיינען טויערען אַמאַל געווען...
איך האָב דיקטירט מיין בליק —
און פריי געלאָזען מיין געהער;
און בין צום פלאַצען אַנגעצויגען
האַב איך פון מאַרד די שטריק.
איך האָב מיין האַרץ געעפענט און פאַרמאַכט.
געפאַרשט האָב איך דעם טאַג —
און האָב געאַקערט אין דער נאַכט
און — — —
פלאַמען, בלוין פלאַמען פון מיין זעל.

א. נורית.

דאס ליכט אין פענסטער

דאס ליכט אין פענסטער פונ'ם אויבערשטען שטאק
איז שוין פארלאָשען.
און דורכ'ן פענסטער פון בעלעטאָזש
ליכט נאָך ווי פריהער די ליכטיגקייט אַרויס.
ווייזט אויס, אַז דער אויף/וועמען דאַרט אַ פרוי מוז זיכער וואַרטען.
האַט זיך נאָך אַלץ ניט אומגעקעהרט צו איהר.

ווען איד זעה אַ באַלויכטען פענסטער אין דער נאַכט,
ווייסטו פון וואָס איד, נאַכטיגער גאַסען-וואַנדערער, טראַכט?
איד טראַכט ווי ס'בלוט אומנויטיג פליסט אין מיינע אַדערען.
ווי רעכט אויף מיר וואָלט זיין אַט איצט
צו ווערען פון קאַפּריזען-שלאַנגען אויפגעפרעסען,
וואָס וואַכען אויף און מעהרען זיך רעגעסווייז אין מיר,
און ציהען די הויט אויף מיר אַלץ שטאַרקער אָן.
און אַז מײַן נאַרישער גוף זאָל זיך אויפלייזען,
צי גאָר זיך אָנצינדען און ברענען, ברענען,
וואָלט איד אויך זיין צופרידען.

פאַראַקשענט צילען מיינע אויגען ארויף צום פענסטער,
די זוכענדיגע אויגען מיינע, די יובעלדיגע הענט אויך מיט זיי:
זי וועט דעם בריה דערפיהלען פון מײַן אָנגעצונדענעם באַגעהר
און וועט אַ ווייז טאָן זיך אין ליכט.
און רופען, רופען מיט די אויגען, לייב און הענט, מיט איהר נעזיכט,
און איד, מיט אַ פאַרשטיקט געשריי, וועל אויפשפּרינגען אין פרייד,
און אַיילען אויסצוגעהען אין די פאַרלאַנגען פון איהר האַרץ,
פון איהר טרויער.

אין זיד

נאך איינמאל זיך אדורכגעהן די גאנצע גאס.
און איצט צוריק.

געלאסען, רוהיג. ניט געאויילט זיך.

דער גאנצער פאסאד פון הויז איז ווי די גאס : לעבלאז. שטיל.
פינסטער.

נאך יענער פענסטער דארט.

דער פון בעלעטאזש איז נאך אלץ העל באלויכטען.

פעדער-גרינג.

אזוי צו שטעהן ביי דיר. אט אזוי — —

אזוי דיין טאליע האלטען פעסט ארומגענומען.

און זעהן ווי דיין קאפ האט זיך פארשעהמט געבויגען.

נאך דו, פארוואס האסטו די אויגען צוגעמאכט ?

פארוואס אומרוהיג דרעהען זיך ווי שלאנגען דייע הענט.

ווי גרייט אויף וואס.

אויף שלאנגען זיך ?

אויף אויסצוראפען אויגען ?

און עפשער מיד א שטופ צו טאן פון זיך.

און אויסצורייסען זיך, אנטלויפען ?

דאס מיינסטו ניט צו טאן :

דו וועסט גיריגער מיר מאכען אזוי צו שטעהן מיט דיר.

אזוי צו האלטען דיך.

איך ווייס, אן אומבאקאנטע שרעק האט דיר שוין וואס געזאגט.

די שרעק איז ווי א קאלטע כוואליע אין דיין הארץ געקומען.

פונקט ווי צו מיר ;

נאך דו באהאלסט די כושע, די צעברענטע אויף דיין פאנים.

דערשטיקסט דעם פלאגטער, וואס דרעהט זיך איצט ביי דיר אין לייב

און זעהסט ניט, ווי נאך מעהרער דו פארפלאגטערסט זיך

אין שלאנגענדיגער אומרוה, שרעק און ברענענדיגע הענט.

אל גוריה

איצט פאלט דיין קאפ אן אנגעצונדענער, א סרייפדיגער,
אזעק ווי טויט :
די הענט צעווארפען זיך אויף ביידע זייטען, שטילע, דערשראקענע.
אליין, א גליטשיגע, א לייכטע, א פערדערינגע,
הויכסטו זיך אויף און שוועכסט, און שוועכסט, און שוועכסט.
און איד נאך דיר, נאך דיר, ווייט אזעק נאך דיר
מיט דער שווערקייט פון מיין קאפ, הענט, פיס,
מיט דער שווערקייט פון מיין לעבען פון מיינע יאהרען,
פון מיינע טעג,
נאך דיר, נאך דיר, נאך דיר.

איהר זאלט וויסען.

איד וויל איהר זאלט וויסען,
אז דאס, וואס ביז איצט האב איך ניט געקאנט
וועל איד שוין קענען : —
איהר זעהט איצט מיינע לאנגע שטארקע ארעמס ?
איך איהר זעהט ?
מיט זיי וועל איד שוין יא באווייזען קענען,
צו באצייכענען א נייעם האריוואנט.
און אז איד האב ביז היינט ניט אלץ דערזעהן,
וועל איד איצט שוין זעהן.
איהר זעהט איצט מיינע אויגען ?
איך זיי זעהען איצט אנדערש אויס
איצט דרייסטע, ברענענדיגע, שווארצע ?
איד דרינג אדורך מיט זיי צו דער ליכטיגקייט פון מיין זונען-וועלט.
נאר מויכעל זיין דארף מיין פארגאנגען לעבען און אויך דו,
פאר די דורכגעלעבטע טעג און נעכט אהן פרייד, אהן רוח ;
פאר לאזען פארבען מיינע אויסגעקוקטע טעג אין נרא
און פאר דעם לעסטערען אין אט דער איצט געגרויסטער שא.

אין זיד

ווינט.

איד קום פון שטאָט, פון פריינד,
און גלאַט אזוי פון ערנעץ־וואו.
די אַלע פרייד, וואָס כ'האַב באַגעגענט געהענדיג אַהיים,
גליטשען זיך אַדורך דורך מיינע פינגער ווי אַ ווינט,
ווען כ'וועל די שוועל פון הויז אַריבערטעמען.
איצט איז פון אַלע פרייד נאָך וועניגער פון ווינט
געבליבען ווען איד בין אין הויז אַריין.

איד שמעה אַ רענע אין דער פינסטערניש.
אַליין — אַן איבערמענש,
אַן אויסגעטראַכטע זאָך,
אַ טייל פון אַט דער פולער שטילקייט, —
מיט פייקלעך אין די אויערען,
וואָס קלאַפען טומלענדיג און הויך.
פאַרשטיינערטע, קוקען די אויגען
אויפגעריסענע פאַר זיך.
פאַרביסענע

רעדען די ליפען צו מיין הויז.
בלויז איד איינער הער:
אַט בין איד דאָ געקומען, איד, דער איינציגער פון אַלע מענשען,
דער פאַרשטיינערטער פון שטיין און מויערען
צו דיר.

אומגעבעטענע.

איהר אומגעבעטענע פריינד, וואָס דרעהט איהר זיך ווי שלאַנגען
אַרום מיר

אין יעדע גוטע שאַ?
און טראַמפּעלט אין מיין בלוט מיט אייערע האַלפּערדיגע טריט,
און זוכט מיט פאַלשע שליסלען אויפצומאַכען אין מיין האַרץ אַ טיר?

אל. גוריה

נאך איך, איך וועהר זיך ניט :
וואָס קענט איהר מיר דען טאָן,
דעם גליקליכען,
וואָס קלאַנט זיך ניט ?
וואָס לאַכט פון איך און אייערע אויפגערודערטע געדאַנקען,
אפילו ווען איהר האָט אין מיר שוין אויפגערייצט אַ וועהטאָג.

דערפאַר זאָל נאָך אַוועק דער שווערער טאָג.
איך זעה, ס'קומט איילענדיג צו מיר מיט פרייד
די נאַכט, דערנאָך : דאָס זיין אליין,
דערנאָך, די רוה,
דאָס בעט, די ביכער, —
די פריינד די עמעסע און טייערע,
וואָס נעמען מיך צו זיך מיט ליבע צו,
און טרייסטען און פאַרגלעטען די געבליבענע שפורען אייערע,
און צינדען אַן אין מיר אַ טיף־דערפרייטע, האַפּערדיגע פרייד.
עס נעמט קיין רעגע ניט ,
און איך זעה : אַ גוטע צייט נעמט שוועבען
פון ווייט צו מיר.
איך פיהל, איך טראָג נאָך גליקען מעהרער פאַר מיין נוצליך לעבען,
וואָס איהר האָט דורכ'ן גאַנצען טאָג פאַרלאַכט, פאַרהאַסט
ביז וועהטאָג.

שלאַפען געהן.

איצט בין איך מיט מיין ליבען גוטען שלאָף צוזאַמען,
זעהט מענשען — איהר פאַרשטעלטע און איהר אָפּענע סאָנים,
איהר אַלע, וואָס פאַרגינט מיר ניט מיין רוה, מיין לעבען,
ווי ליכטיג ס'ברענט איצט אַ פרייד אויף מיין ברוינעם פאַנים
ווען כ'גרייט מיר אַט דאָס קאַרג לעבען צו. —
עס איז דער שלאָף, וואָס וועט מיר ברענגען רוה.

אין זיד

שלאף נעמט ארום מיט מוטער-פרייד מיין מידען קערפער,
(מיד פונ'ם געהן צווישען אייד אין הויז און גאסען).
און גלעט אזוי מיר אויס די מידע גלידער מיינע, —
איצט שפאסט פון מיר, איהר ווילט, קענט איהר מיד איצט
אויך האסען:

אט נעם איד און איד לעג זיך מיט מיין שלאף אין בעט
און ס'לויטערט זיך מיין בלוט אין זיסער רוה ביז שפעט.

איך און דו.

א גאנצע צייט האב איך אן אומגעדולדיגער געפרעגט,
וואס וועט פון וועג דער מאַרגענדיגער טאָג מיר ברענגען?
א גאנצע צייט האב איך אן אומגעדולדיגער געהאָפּט
אויפ'ן מאַרגענדיגען טאָג,
אז ער וועט ברענגען וואָס.

אז איד און דו,
וועלען מעהך ניט ווי סאָנים צוויי
איינער אינ'ם צווייטענס לייב,
איינער אינ'ם צווייטענס בליק,
זיך נורען,
זיך אינגראַבען,
די פאַרלוירענע פרייד און רוה צו זוכען,
און נאָך אַזעלכעס
וואָס עס געפעלט דער קראַנקער שאַ
די געקומענע צו אונז אין אונזער סינע;
און ווען איד שפיר דעם אַגריהר פון דיין האַנט
געפעלט אזוי מיין בלוט.
פאַרטראַגען מיר נאָך אונזער אומגעדולד:
עס וועט פון וועג דער מאַרגענדיגער טאָג באַלד קומען,
א רעגע, צוויי, דריי —

עם קאן דאך גארניט זיין
אזוי פיעל צייט צו האבען גאנץ אומזיסט געווארט.
אט קומט ער אן — ברענגט ער וואס?
שא, אט קומט ער אן.

אויף וועמען ווערט מען ביזן.

אווענט —

דער זיגער טיקט —

די הענט, פארווארפענע אויף מיינע קניה,
זיי קוקען אויך ווי איד פארטראכטע אין די פלאמען.

וואס צוקען בלוילעד אויף אין פייער

און פאלען ווידער זיך צוזאמען.

און ביי דעם וויגעל זיצט די מאמע פונ'ם קינד

און שטריקט.

א, וויפיל רייד האט זי: —

די צייט אין שווער,

די צייט אין שווער.

איד הער דאס צו.

אויף וועמען ווערט מען ביזן? עם ווילט זיך וואס איצט זאגען

וועט עפשער דאך אויפהערען.

דאס מיעמדיגע נאגען.

איד רופ די פרוי פון קינד אוועק

צום אויווען צו.

לעג צו צו איהרע קיהלע באקען מיינע הענט:

איד וויל זי זאל נאר גוטסקייט אין מיין שווינגען הערען.

זי שטעהט און שטריקט.

און אלץ אזוי אומלוסט'יג, זארגענדיג און מיד.

אין זיד

דאך וויסט זי זיך צו היטען ביי די „אויגען“ קלייבען,
ביז ס'וועט דערפון וואס ווערען.
פון פיער וועט נאך אש פארבלייבען,
און מיינע הענט, צופרידענע, קוועלען אן פון זיך,
מיין פרוי נאך רעדט אלץ איהרע עמעסדיגע רייד
און וועגען שווייגען טראכט זי ניט, —
ווי גוט וואלט זיין דאס שווייגען איצט.
נאך זי רעדט דאך צו מיר,
ווייל איד האב איצטער צייט צו הערען.

יעקב גלאטשטיין.

פאלג איך נאך...

פאלג איך נאך דעם שטערען אין מארוו זייט
און לאז זיך ווייטער געהן.
בין כ'קום צו א פיערעקיגען קוואלכעל צוגעהן.
אנאלטער, דארער בוים, אנ'איינזאמער,
אויף מיילען און מיילען.
שטעהט איבער'ן קוואלכעל געבויגען
און וויינט זיינע בלעטער אין שווארצען קוואלכעל אריין.
פלוצים האט א סאווא אויפ'ן בוים,
מיין נאמען אנגערופען.
ווייל איך געהן צוריק,
שטעלט זיך א דיקער זייל שטאק-פינסטערניש פאר מינע אויגען.
נעם איך מיין לאנגען מעסער און שנייד די פינסטערניש אויף
שטיקער,

שלאגט אדורך א רויטער שיין
פון א דרייעקיגער לעוואנע,
און אויף מיילען טראגט זיך דער געבריל פון טיגער,
און די סאווא רופט נאך אלץ מיין נאמען.
ווער איך אויף אנ'עמעס ביין און צושריי זיך:
איך בין דאך דער שינא.
ווען אפילע מינע קליידער זיינען צעריסען,
ערגעץ וואו מוז דאך מיין געישא א געבונדענע ליגען.
צעלאכט זיך די סאווא אויף דעם אלטען, דארען בוים,
און עס בריילט נאך אלץ דער טיגער.
ווייס איך, אז ס'איז מיין מאזעל
מיט צעבלומטע פיס,
אויף דעם קישערהוועג ווייטער שפאנען.

אין זיד

ווייל ערנעז מוז דאך מין געישא א געבונדענע ליגען.
פאלג איד נאך דעם שטערען אין מארוו זייט
און לאז זיד ווייטער געהן.

ארטעריאסקלעראזיס

און אויב, אין לויף פון דייע טעג,
האסטו מיט גיבער-קראפט געזיגט
איבער ווערימלעך אלערליי,
וואס האבען מיליאסענוויין
געלויערט אומעטום אויף דיר.
און אפגעבליאסקעוועט האסטו דין הויט אין קאמף.
און פארלוירען האבען דייע האר די קראפט
און ווי גראז פארוויאנעטער געגראט זיד
לעבען דייע שליפען.
הערסטו דען ניט,
אין דעם לויף,
אין דעם פליס,
פון דין בלוט אין דין מארד
זינגען ווי א גריל,
זינגען ווי א טיטוס-ווארים,
זינגען צו דעם טאקט
פון א לאפאטע-גראב אין דער שווארצער ערד
ארטעריאסקלעראזיס.
ארטעריאסקלעראזיס.

און האט דיר די אויבערמאכט באשערט
א לעבען ווי א זומפ א פרידיגס,
מיט טעג וואס ציהען זיד
ווי א לאנגער נודנער ניגען.

יעקב גלאטשטיין

מיט נעכט לעבען א ווייבעל א געטרייס,
וואָס דערלאַנגט די שמעק־שיד דיר,
ווען קומסט אין הויז
און לאָזט הערשען איר זעל,
צווישען די מאַסיווע מעבעל אין דיין הויז.
אויך דאַמאַלס וועבט אַ שפּין זיך רוהיג
מיט מערדער־יש געדולד, אין מויאָך ביי דיר זיין נעץ
און צום טאַקט פון זייגער וואָס קלאַפּט.
און צום טריל פון קאַנאַריק אין דער פּריה.
און צום סקריפּ פון דיין וויג־שטול אַהין־צוריק.
זינגט דיין בלוט דאָס לאַנזאַם־צושטערענדע ליד.
אַרטעריאַסקלעראַזיס.
אַרטעריאַסקלעראַזיס.

אַרטעריאַסקלעראַזיס.
אַ געדולדיגער גאַזלען וואָס לױערט אויף די וועגען.
אַרטעריאַסקלעראַזיס
דער מוז וואָס מוז געשעהן.
ערנצעוואו איז אַ בלאַט אַ פאַרוויאַנעטער פון בוים געפאַלען.
האַרד דעם שאַרד.
האַרד דעם רויש.
אַרטעריאַסקלעראַזיס.
אַרטעריאַסקלעראַזיס.

אין אַ זוניגען טאָג

איד ?

וואָס בין איד ? —

אַ הויפּען פון דורכבליצענדע געדאַנקען,
וואָס לאָזען זיך פון עמיצענס קאַפּריזען דיקטירען.

אין זיד

היינטמאל די זון.
א ווארימע אפריל-זון,
וואס האט מיט איהרע גראציעזע שטראהלען
מיינע געדאנקען, ווי טויבען א יאג געגעבען.
עפשער זענען דאס די טויבען
מיט די גאלד-גרינע קעפלעך,
מיט די שווארצע שטרייפען אויף די גראהע פליגלען,
וואס שפילען זיך אין דער זון?

איד?

וואס בין איד?
כ'ווייס ניט ווי אזוי כ'האב זיך אויף דעם הויד
פון א גרינעם אמניבוס געפונען
לעבען א יונגע בלאַנדע מיידעל,
וואס האט איהר פוס הארט ביי מיינעם געהאלטען
און מיט איהר ארעם,
וואס האט דורך דעם בלאַה-טיולענעם ארבעל אדורכגעבליקט
אפטמאל מיין האנט געווארעמט.
און פארוואס האבען מיינע געדאנקען זיך ניט געוועבט
ארום רוחיגען ברייטען הארסאן?
ארום אפענעם רויטען קארק פון מאטראז,
וואס האט א מיידעל ארומגענומען?
ארום די ברוינע אויגען פון מיין שאַבענטע,
וואס האבען אלעמאל בענגיווע אפיר געקוקט
פון אונטער'ן ברייטען הוט אויף מיר.
פארוואס האב איד אויפ'ן אלטיטשקען געקוקט?

איד?

וואס בין איד?

אין א זוניגען טאג.
אויף א גרינעם אמניבוס.
הארט לעבען א בלאַנדע מיידעל,
וואָס פּרעסט איהר פּוס צו מיינעם
און גאַלד־גרינע טויבען,
וואָס וואַרקען אין מין האַרץ,
פּאַהרט ער אַזוי, דער אַלטימסקער מיט מיר,
שאַען, טעג, יאהרען, יאהרהונדערטע,
מיט דעם אויפגעשטעלטען קאַלנער,
אין וואַרימען זוניגען טאָג,
מיט די איינגעשרומפענע הענט,
און כּוּעָה באַשיינפּערליך
דעם סקעלעט אַדורכשפיגלען,
פון אונטער די גרוי־געשוואַלענע אַדערען
און די צעקנייטשטע געלע הויט,
ווי אַן אַלט שטיקעל פּאַרמעט
און די געלע, ברייטע טויטע נעגעל.
(אה! דאָס געל־וואַקסיג געזיכט פון טויטען גוי אין האַספיטאַל,
און דער גאַלעד מיט'ן הייליגען סאַקראַמענט!)

ניטא דער האַדסאַן!
און די טויבען
האַט אַנ'אַלטע מאַכשייפע ביי מיר
אין האַרצען געשאַכטען,
און דער הויטער קאַרק פון מאַטראַז
מיט זיין פּרעכען מיידעל געהען מיר ניט אָן.
און ס'איז מיר אַ ראַכמאַנעם אויפ'ן מיידעל
לעבען מיר, וואָס דריקט זיך צו מיר,
ווען אין מין פּלויש,
האַט דער אַלטימסקער זיינע געלע, טויטע נעגעל אַריינגעלאָזען.

אין זיך

איד? וואס בין איד?
אין א זוניגען טאג.
אונטער א רוהיגען בלאהען הימעל,
האט דעם אלטיטשקענס שאטען מיד פארפאלגט
און מיינע פוס-טריט געהיט.

נירוואנא

פארשטיינערט.
אין זיך אליין פארהילט.
די פוילען פון לעבען פליהען פארביי מיר,
מיט זיבען וואלקען-שלייערס אין מיין גוף פארהילט.
און שטייל אין די טיפע טיפענישען פון מיין הארץ
קוועלט א זעליגע זיסקייט פון מיין ניט-זיין.
טויט צום לעבען, פול מיט לעבען אין טויט.
מיט זיידענע, אונזיכטבארע פעדים
פארקניפט אין מיין נעשאַמע מיט די איבער-נאָטור.
טרערען פון גליק אויף מיינע פארגלעזערטע אויגען. —
נאָט האָט זיך מיט מיין נעשאַמע באַהעפּט.

אויפ'ן מיט-וועג

די נעלע נאכט האט מיין בלוט פארסאמט
און ס'האט דער בלינדער אינסטינקט מיר פארטרויט:
דאָ וואַלגערסט דו זיך אויף דעם מיט-וועג
פון דיין טרויעריגען זיין.
אזוי פארהוילען איז לעוואָנע-שיין געווען
אין דיין נאכט פון ערשטען קומען.

יעקב גלאטשטיין

אזוי פארשאַלטען וועט זי פינסטערען
אין דיין נאַכט פון געהן.
אויפגעפרעסען האָט די נאַכט דעם שיין פון מיינע אויגען.
און געפונען האָב איך זיך אַ וואַלגערענדען אויף מיין
אייגען שוועל.

אַ קלאַפּ מיין קאַפּ אָן שוועל —
האַט אָנגעטראָגען קלאַג־מוטערס פון אַלע עקען וועלט
מיט צעשוּיבערטע שלאַנגען אויף זייערע קעפּ.
האַבען זיי געכוּיזעקט איבער מיין בראַד:
אוי, אוואַיאַוואַ
אוי, אוואַיאַוואַ
אוואַיאַ.
אוואַיאַ.

געקלאַפּט האָט מיין קאַפּ אָן שוועל
און ס'האַבען ווי טויזענדע קעץ
געיאַמערט איבער מיר די קלאַג־מוטערס.

געגראַהט האָט זיך די געלע נאַכט —
פאַרשוואַונדען זיינען די קלאַג־מוטערס.
נאָר ס'האַט אין מויעד געעגבערט:
יענע מיעסע נאַכט פון דיין קומען איז אונטער דיר,
די נאַכט פון דיין מיט־וועג,
גראַהט זיך אויך צום געהן אוועק.
אַבער פאַר דיר ליגט נאָך אָנגעגרייט
די נאַכט פון דיין געהן.

און אזוי פאַרשאַלטען וועט זי פינסטערען,
און אזוי פאַרהוילען וועט זיין לעוואַנע־שיין.
געקלאַפּט האָט מיין קאַפּ אָן שוועל.

דן...

דו, דו, דו,
הויט און ביינער דו.
אסער, אויב איד ווייס,
ווי ס'האלטען זיך די ביינער דיר צוזאמען.
סידען מיט דעם קויעד פון פייער נאך אליין,
וואס ברענט אזוי נירטאמעדיג אין דיר.
וועסט מענשליך סיי-ווייסיי ניט שטארבען,
נאך ס'וועט אזוי אמאל
דאס פייער אין דיר אויסטליען
(סימוז דאך איד א זון אמאל אפקיהלען)
און וועסט אמאל צושאטען ווערען —
א בערגעל ביינער אויף דער דיל.

דו, דו, דו,
זויגסט מיין בלוט מיר אויס,
זויגסט מיין מארד מיר אויס,
מאכסט מיר שווארצע רינגען אונטער מיינע אויגען.
אסער אויב איד ווייס,
מיט וואס פאר א קויעד אין דיר,
סידען מיט דעם קויעד פון פייער נאך אליין,
וואס האלט דעם שוואכען גוף ביי דיר צוזאמען.
וואס פרעסט אזוי, וואס צערט אזוי,
הויט און ביין אין מיר, מארד און פלייש אין מיר.

דו, דו, דו,
אין ווילד געיעג נאך מיר.
פריהער —
שלאנגען-קריד.

מיט דיין שוך א דריק.
אין מיין הארץ ביי מיר.
אין מיין בלוט ביי מיר.
פלוצים.
מיט וואס פאר א קויעד אין דיר
אין ווילדען טאנץ מיט מיר.
האפ־נאלאפ.
האפ־נאלאפ.
גרובען טיפע.
שווארצע רינגען.

דו, דו, דו.
וועסט מענשליך סיי־וויסן ניט שטארבען.
ס'מוז אמאל א פייער אין וואלד זיך דאך פארלעשען.
הויט און ביינער נאר
און וואס פאר א קויעד אין דיר ...

אין רויד

קינדער־שפיעל.
ס'זשמורען זיך מיינע אויגען.
האלב־דרימעל.
און דו —
אויפ'ן גרויסען מארים שטול,
א קליינע מיידעלע,
א פיצעלעס.
קענסט פארטראגען מיין ציגארען רויד ? —
א רויט צינגעל.
לאך פון מיר,
באלד וועט די שטוב שווארץ ווערען פון רויד
און מיר וועלען זיך לאזען וואלצירען אין רויד

אין זיד

און פליהען מיט איהם. —
הונדערטע רויטע צינגלעך
שטרעקען זיד צו מיר דעם גרויסען נאר
מיט די האלב פארושמורעטע אויגען.
פון ווייסען העלזעל
ציהט זיד אראפ דיין ראָזעווע קלייד. —
אַ יאָם מיט בלענדענדע ווייסקייט.
פלוצלונג —
אין גרויסען מאַרים שטול,
ווערסט אַ קליינטשיג פינטעלע,
ווערסט אין רויד פאַרשלאַנגען.
פאַרשווינדסט
פאַר'ן גרויסען נאַר,
מיט די גאַנץ פאַרושמורעטע אויגען.

טירמעל-טויבען

אימפולסען פון געדאַנק
בליצגע און ראָשיג —
בליאַסק פון זון אויף מעסער-שאַרף.
פלוצים :
כיידער. יאָהרען און אַ וואָרט :
מעהר נישט ווי אַ וואָרט :
טירמעל-טויבען
און ס'לאָזט ניט אָפּ.
מיט דעם ווייכען קנייטש פון טירמעל,
מיט דעם לאַסמשענדיגען קנייטש.
אַה טירמעל-טויבען
טירמעל-טויבען
טירמעל-טירמעל
טירמעל-טויבען.

יעקב גלאטשטיין

כידער יאהרען, קינדער יאהרען.
און עם זינגט.
און פארפאלגט.
און פארוויגט.
און דערמאהנט :
טירטעל-טויבען
טירטעל-טירטעל,
טירטעל-טויבען.

1 9 1 9

די לעצטע צייט איז קיין שפור ניט מעהר געבליבען
פון יענקעל בען רעב ייצכאק,
נור א קליינטשיג פינטעלע א קילעכדיגס,
וואס קיקעלט זיך צודולטערהייט איבער גאסען
מיט ארויפגעטשעפעטע, אומגעלומפערטע גלידער.
דער אויבער-האר האט מיט דעם הימעל-בלוי
די גאנצע ערד ארומגערינגעלט
און ניטא קיין רעטונג.
אומעטום פאלען עקסטראס פון אויבען
און צופלאטשען מין וואסערדיגען קאפ.
און איינער מיט א לאנגע צונג
האט מיט א שטיק רויט מיינע ברילען אויף אייביג באפלקט
און רויט, רויט, רויט.
איהר הערט :
אט די טעג וועט עפעס אזוינס אין מין קאפ פלאצען
און מיט א טעמפען קראד זיך אנצינדען דארט
און איבערלאזען א קופקע שמוציגליכען אש.
און איד,
דאס קילעכדיגע פינטעלע

אין זיד

וועל זיד דרעהען אין עטהער אויף אייביגקייטען
מיט רויטע וואאלען אַרומגעהילט.

שטאַט

1

האַט זיד מיין בלייבקיט געלייגט אויף די גאַסען, -
סלופעס פון טעלעגראף אין שטאַט
האַבען געכאַלעשטט פאַר מיינע אויגען.
די ביינער מיינע זיינען לער געווען
און פויגעל־גרינג בין איד,
ווי אויף פרעמדע פיס געטראגען געווארען.
דורך די פאַרלאַפענע אויגען מיינע
האַט די שטאַט געכאַלעשט.
דער שטאַט געשריי אין אַ פאַרגליווערטער
אין לופט געהאַנגען.

2

פלוצים האַט אַ האַנט מיד אַ וואַרף געטאַן
אַ פאַרכאַלעשטען אין מיטען מאַרק.
איבער מיר האַבען מענשען געשפּרייזט
און ס'האַט ווי בינען געזשומעט
זייער פיעלקעהלדיגער געשריי.
ווי דראַטען זענען מיינע גלידער געוואַרען.
צוויי גרויסע אויערען זענען נאָר
אויף דר'ערד געלעגען
און ס'האַט אַדורכגעגעבערט אַ געשריי:
הו, הו, הו, האַ. הו, הו, הו, האַ.

3

ווער האַט מיר מיטאַמאַל
אַזאַ קרעפטיגען שטויס געטאַן

יעקב גלאטשטיין

אז ס'האט מיט מיר גענומען,
ווי מיט א דרעדעל דרעהען.
מאכטלאז בין איר געווען
דעם ריעזען שטויס בייקומען;
האב איר זיך א צופרידענער
נאך מיין אייגענעם דרעהען גענומען יאגען.
זענען אזוי יאהרען
אין היסטערישען דרעהען פארשוואונדען.
און האב איר אויף א רעגע נאר
געוואלט דעם אטעם כאפען,
האט אלעס געכאלעשט פאר מיינע אויגען
און דער שטאט-הויזהא איז א געשטארבענער
געהאנגען אין דער לופט.

א טפילע

דער רויש פון דיין מאנטעל-זוים בין איר,
אה, בראחמא!
דער עכא פון דיין ניגען אין א זון-פארנאנג.
דיין כאלעם אין א געפעל-נאכט.
דו האסט, אי מיר,
אי דאס וואסעריל, וואס שפיגעלט אפ מיר,
אויסגעטראכט —
אין א געפעל-נאכט.
א זייען-בלאז האסטו מיר אויף דער וועלט אראפגעשיקט,
אה, בראחמא!
פלאצען וועט דער זייען-בלאז אמאל.
אויסשפינען וועט זיך דער כאלעם אמאל.
זאל מיר דיין קאפריזנער מויער
מעהר ניט כאלעמען, אה, בראחמא!

פארפאלען

קלער איד זיד אזוי :
ס'פליסט סיי ווי שלעפעריג ס'בלוט אין די אָדערען מיינע
און א באגעהר צינדט זעלטען זיד אין מיין הארץ.
זאג איד אזוי :
איד — און די גרויסע זידענדיגע שטאָרט.
אזעלכע פרעמדע.
וואס בין איד צו איהר.
א גער, א וויסטער גער.
טראַכט איד זיד אזוי :
כ'וועל זיד איבערדעקען מיט דער וואַרימער קאָלדער
און דרימלען.
און פון ווייטענס וועלען זיד דערטראַגען קוילעס
פון ווילדע שטיפערישע שטאָט קינדער.
האָ. האָ. האָ.
דער געשריי, דער געליאַרם, דער געפילדער
פון דער אייזערנער שטאַלענער, בראַנזענער שטאָט.
אַבער איבער מיר וועט רוהיג אַ שפּין זיד וועבען זיין געוועב
און איד וועל שלאַפען, שלאַפען, שלאַפען.
ליב איד :
און כיהער, ווי די שטאָט רעוועט, רופט, מאַניעט, ציהט
מיד דעם גער, דעם ווילד פרעמדען.
און כ'טראַכט זיד :
עמעס, ס'פליסט שוין שלעפעריג ס'בלוט אין די אָדערען מיינע
און די שטאָט — וואָס איז מיר די שטאָט.
אַבער אזוי וועל איד שוין אוועקפאלען אַמאָל
און צושמאַלצען ווערען
אין דעם זידען פון דער שטאַלענער שטאָט.
פארפאלען.

סעזאמע

עפען זיך סעזאמע.
ס'טונקעלט אין הייל.
און איד
פארבאלעשט אונטער דעם יאך
פון די זעק מיט גאלד, זילבער און בריליאנטען.
שעפטשע אהן קויכעס :
עפען זיך סעזאמע.
די זון האט זיך שוין מעסטאמע
צווישען די בערג באגראבען
און א וויסטע נאכט באדעקט שוין וואלד און טאל.
פינסטער.
כ'האב מוירע מיינע פארלאפענע אויגען צו עפענען
און זעהן דעם ווילדען סקעלעטען טאנץ.
שווארץ-בלאָהע פייערען טאנצען אין הייל !
ווילד-בלוטיגע עכאס זינגען באַרכלענדיג אין הייל !
מיט א שויס-פארלאפענעם מויל שריי איד :
עפען זיך סעזאמע !
ווילדער גאלאפ פון פערד.
טראַמפּייטען שאל איבער פעלד און טאל.
נעהנטער.
נעהנטער קומען זיי.
באלד. באלד.
א פאַרבאַלעשטער
מיט שיגאַענדיגען האַרץ-קלאַפּ :
עפען זיך סעזאמע.
סעזאמע.

בערנארד לואיס.

איך

איך, וואס לעב און פרעה זיך,
בין די פרייד פון דער וועלט.
איך בין דאס רויטע טורעם-ליכט,
ביים ברעג פון יאם,
אין כוושעד פון דער נאכט.
א פייער-פלאם בין איך!
אויף א פארגראזמען שליאך אין וואלד,
וואס דערפרעהט דעם מידען וואנדערער.

אין רויטען אפגלאנץ פון מיין רייז,
אנטבלויזטו,
שעהנקייט מיינע,
די זיידענע פיאלעמען-פעדים
פון מיין נעשאמע,
אויף א בעט פון טאפאזען.
ארום די מאיאקעס פון מיין גלויבען
ציקלאנירט
דער ציקלאן פון מיין האפענונג.
איך בין דער קישעף
פון מיין הארץ.

מארמאר-נעסט

פון מארמאר שטיינער
וואלט איך אויסהאקען,
פאר זיך,
א נעסט.

אין זיד

אין זייט פון א הויכען מישוועדיגען פעלז,
און פאררינגלען,
וואָלט איד, זיד דאָרטען.
און וואָלט עמיץ וואָגלען פארביי מיין נעסט,
קוקען,
וויינען,
שרייען, —

וואָלט איד ניט הערען זיין געשריי
דורך די שווערע שטיינערייען.
איד וואָלט ניט זעהן זיין שטארען בליק,
וואָס דריקט און שטיקט
מיין זעל ;
פארשטעלט וואָלט זיין פאר מיר דער שיין,
אין מיין גרויען מאַרמאָר־נעסט.

אומבאוועגט וואָלט איד דאָרט ליגען,
דוירעם,
דוירעם לאַנגע, —
ביז איד וואָלט, ווי גרויער מאַרמאָר,
זיד פאָרגליווערט,
אין די באַנגע, שמילע טעג.

פלאַמטאָלין

פלאַמטאָלין — — —
דו, לאַנד פון מיין אייגענעם שיגאָען !
אויף דייע לאַנגאַניגע דאַמבעם
טאַנצען אום,
פאַרקישעפט,
די סקעלעמען פון מיינע געדאַנקען — — —

בערנארד לואיס

און איד, —
געבלענדט פון דיין האלוצינאצישער רויטקייט —
שטעה א פארווירטער,
ביי דעם גליהענדען ראנד
פון דיין פאטומלאזען אפגרונט;
און קוק אראפ
אויף א פאנאראמע
פון בלישטשענדיגע זילבער-שפיגלען
פון מיין פוסקייט.

פלאמטאלין — — —
דו, לאנד פון אייביגען שיגאען I
איד קום אלץ נענטער,
נענטער;
און באלד
וועט זיך מיין סאנגוויניש בלוט
באהעפטען
מיט דיין האלוצינאצישער רויטקייט — — —
און עס וועלען זיך שויטן
צעלאכען.

דו, געץ...

דו, געץ פון מיינע פארלאנגען!
אויף די ווינטען פון עקסטאז
האסטו מיר —
א יונגען ריז —
געפירט,
ווי א לעמפערט אין געפאנג.
דיינע עראטישע פאנטאמען
האבען מיין ווילדקייט

אין זיד

ווילדער נאך געמאכט.
איד בין דער אומזין
פון דיינע קאפריזען!
פאר דיינע פייערדיגע זיילען,
וואס דו האסט אנגעצונדען
אין די שווארצע קאנדעליאברעס
פון דיין העל-בלויען רוים, —
לעשט זיך דאס ליכט
פון מיינע אויגען.
איד בין א שטאפעט,
פון אן אלטען, ביוזען פרינץ,
וואס גאלאפירט
אויף א שאסיי
פון פארסאמטע עספאראנען,
און בריינג, זיך אליין,
די בסורע פון מיין אונטערנאנג.

מיין אומרוה

דיין רויטער ווירבעל-שיין,
דיינע ווייסע בלימען,
לעבען מיינס, —
האבען מיך,
א פארוואונדעטען,
געלאזען ליגען,
פאר די בלויע טויערען
פון מיין אומרוה.
איד צאפעל זיך,
ווי א צעשניטענער שלאנג אויף רעלסען
קעגען די פרימארגענדיגע שטראלען פון דער זון.

און פאנטאזיר
פון דיין רויטען ווירבעל־שיין,
דיינע ווייסע בליטען,
לעבען מיינס.

2

מיינע ניטיגעשריענע געשרייען
הילכען איז מיין בלוט,
ווי גלעקער־קלאנג
איז א סרייפע־נאכט.
איד בין דאס צושפיל
פון מיין אומרוהס מארש,
דאס צוזאנג פון איהר ליד.
אויסשרייען וועל איד אמאל
דאס לעצטע געשריי
און איינשטילען
די ספאזמישע קאנוואלסיעס
פון מיינע אייוורים.
איד וועל בלייבען ליגען
מיט צעשפרייטע הענט,
פאר די בלויע טויערען
פון מיין אומרוה.

ווילדי־ווילדי־וואו

ברייט־פלייצניגער גיבער פון פעלז ראנדעראָ!
— דיין נווארע־ליד
— ווילדי־ווילדי־וואו
זינג איד.

אין זיד

באפאנצערט מיט באיאָרענטען צאָרן פון דוירעם,
דרעה איד זיד,
אָרום די רונדע בוכטעס פון נאַל,
ווי עס דרעהט זיד אַ פול־בלוט־יגע שפּאַניערין
אין אַ פּאַרשייטען פּאַנדאַנאַ־טאַנץ
פאַר צעיושעטע, גיריגע אויגען;
און צעלאָד זיד,
ווען עס בעפּאַרבט מיין בלוט
די עלפּענביינערנע פּאַליסאַדען,
וואָס רינגלען מיד אָרום.

ברייט־פּלייציגער גיבער פון פעלז ראַנדעראַ !
— דיין גוואָרע־ליד —
— ווילדי־ווילדי־וואו —
זינג איד.

ה. לודוויג.

צו א פרוי

— און וועסטו שטארבען
וועל איך צו דיר אין הויז ניט קומען.
מיט אלעמען דיין טויט באווייגען און באקלאגען
און איבער גאסען נאכ'ן וואגען
וועל איך ניט געהן...
נאָר קויפען וועל איך אַ בינטעל רויזען,
און אַנטאָן זיך מיין העלע יום־טוב קלייד
און שפּאַנען פון גאָס צו גאָס — צווישען מויערען.
באַגריסען יעדען אויף מיין וועג מיט פרייד
און זאָגען:
ניט וואונדערט זיך — איך מוז זיך פרעהען,
דאָס איז מיין ערשטער טאָג אין לעבען,
ווען איך האָב כאַטש געפונען אויף וועמענס טויט צו
טרויערען

און וועמעס לעבען צו באַדויערען —
דערפאַר איז יום־טוב היינט ביי מיר...

דאָר, מאָרגען, מאָרגען,
ווען דיר וועט שוין קיינער ניט דערמאָנען,
און נאָר איך איינער
וועל ליגען אין אַ ווינקעל וואו פאַרבאָרגען
מיט ליפען שטיף פאַרביסענע
און פרעסען וועל איך מיינע ליפען
אין זינען בלוז — צו דינע—
צו מיינע,
פון מיר אַוועקגעריסענע...

זעלבסט-פארניכטונג

וואס בין איך ביי זיי
אויב ניט א וויסער פלעק
וואס ציטערט ווי פארקיהלטע פוס-יויד
אין זייערע הענט? ...

וואס בין איך דען ביי זיי:
אויב ניט א פינטעל,
וואס שווינדעלט ווי א פליטערעל
אין דער קאלירלאזער טיעפקייט
פון פארמאכטע אויגען? ...

און קומען וועט אמאל דער טאג,
ווען איך וועל זיך צענעהן
פון פלאמען געהענעם אין מיר,
ווען איך וועל זיך דערטרינקען
אין געהענעם
פון מיין פארשאלטענער נעשאמע...

אי וועלען זיי דאן טריאומפירען
און העלדיש
פאזירען פאר זייערע שפיגלען
צו זעהן:
אויב זונען ברענען ניט אין זייערע אויגען...

און קיינמאל, קיינמאל וועלען זיי ניט וויסען
אז איך האב זיך אליין פארברענט
מיט פלאמען, וואס סארפענען אין מיר...

צו א קריסטליכער דאמע פאר איהר פריינדליכקייט צו מיר

איז קיינער ניט געבליבען אויף דער וועלט
נאָר איר — און דו...
און אַרום אונז,
ציהען זיך רויטע שטרעקעס —
באָדעקט מיט גרינע קאָטוסען
און גרויע ציילאָמים...

א נייע וועלט האָט אויפגעבליהט
פאַר דייע שמויכעלדיגע אויגען,
א וועלט וואָס איז פאַרשטיינערט...

איז קיינער דאָ ניטאָ,
וואָס זאָל מיט אונז
זיך איצטער פּרעהען?...

ביי דייע פּיס צעטראַמען
וואַלנערען זיך די שלענג,
וואָס האַבען ערשט ניט לאַנג באַצירט
מערוואַס קאַפּ...

מיינע זינד...

מיינע זינד...
וואַרפען זיך אין מיר,
ווי צוויי שאַרפיגע
מעסער...
זאָג!

אין זיד

וואס באהאלסטו אונז אין זיד? ...
ליגען ווילען מיר פאר דיר
שעהן ווי פארביגע
זומער־פויגעלאך —
און מיט אפגערעהטע קעפלאך.

אין וואלד פון מיין לעבען...

ווי א לייב
א פערוואונדערטער,
א פארבלוטיגטער
ליג איד אין דעם וואלד
פון מיין לעבען...
שטיל —
ווי עס פאסט דעם קעניג פון דעם וואלד
זיינע וואונדערן דורכצוטראגען...

און די טעג און נעכט — ווי בלעטער
פאלען, פאלען
און באדעקען מיר
מיט א לייכטען געלען בערגעל —
מיין אומשטערבליכקייט...

ווער רייסט?

ווער רייסט אצינד די סטרונעס פון מיין אלטער מאנדאלין —
און וויינט מיט מיר צוזאמען דא אין שטוב? ...

האט זיד פון באוועלס טייכען
דערצויגען אהער א שאטען —

זיין טרויער —
וואָס האָט אויף ווערבעס שטיל געציטערט
האַט זיך צוויי טויזענד יאָהר גערויסען,
און אויסגעבראַכען ווילד
און וויינענדיג
ביי מיר אין שטוב? — — —

די טויטע

די טויטע פוילען אין די קוואַרים
ווען טעג מיט רוטע, זשעדנע אויגען
וואַכען אויף פעלדער.

די נאַכט.

די שלומפערקע — די נאַכט
פאַרשלעפט זיי אָפּט מיט זיך
צו מיר אין שטיבעל —
זיי ווערען מיינע געסט —
מיט מיר צוזאַמען.
זיי הערען זיך ציטעריג צו
מיט גרויל אין זייערע ביינער;
ווי אונטער מיינע פענסטער
אין דרויסען —
קלאַגען קעז...

סילוועטען

שאַטענדיג און לייכט
וויגען זיך סילוועטען
אין דער נאַכט־שיין פון דעם פאַרק.

אין זיד

ווער קען זעהן דורך א שליער
באקען פארביגע,
ליפען פלאמענדע? ...

ווער קען הערען —
מורמעל-ווערטער פארלירען זיך
אין דעם שארד פון בלעטער? ...

ווער קען פיהלען —
פרעמדע בלוט יאגענדיג זיך
וועלטען אויפצובויען? ...

ווער קען וויסען —
וועלכער שמערן וועט זיין באשאפען
פאר דער אייביגקייט? ...

פראגמענט

ווער וואָלט גלויבען?
אין א זומערדיגען לאַנד
וועלען פאלען פון די בוימער
געלע בלעטער...
דאַרע בלעטער...

ווער וואָלט גלויבען?
אין א זאָמדיגנעלער וויסטע
זאַלען שטורמען כרייטע טייכען.
רייסענדיג אַפט בוימער
אויפ'ן וועג —
איינזאַמע,
צו דעם זאַמד, פאַריאַנטע בוימער.

ד. לודוויג

ווער זאל וויסען,
ווער זאל גלויבען :
אין די קנייטשען פון די מידבעריבערג,
אויף די שפיצען פון די מידבעריבערג,
דאָרט אויך דאָרטען
וועט זיך באַהאַלטען אַן אומעט,
לוערען די איינזאַמקייט
אויסצקוועטשען טרערען בלוטיגע
פון פאַרוואַגעלטע,
פון פאַרצווייפעלטע...

ווער זאל וויסען? ...
ווער זאל גלויבען? ...

טויט...

אויגען וויינען, וויינען,
אויגען ווערען רויט —
אין אַ ווינקעל וואו דער טויט
לאַכט פון טרערען...

איהם האָט קיינער ניט געזעהן,
ער איז איצט פאַרשמעלט
אין דער דינער קעלם
דאָ אין צימער...

אויגען וויינען, וויינען,
אויגען ווערען רויט.
רוהט אַצינדער טויט
אין אַ האַרץ אַהן בלוט...

אין זיך

איהם האָט קיינער ניט געזעהן.
ס'איז דאָס האַרץ פאַרמאַכט
אין דער נאַכט
פון אַז ענגער ברוסט...

אין סאַבוויי

אַ גראַבער שמייכעל
און וואַסערדיגע אויגען
באַשטראַלען זיך מיט די ליכט,
פאַרדייען גלייכגילטיג דאָס רוישען
פון דעם סאַבוויי...

אַרום,
אויף ברודנע הענט
און קויטיגע געזיכטער
פאַרזיגעלט איז די זעל
פון גאָס און שטאָרט...

געבענשט איז דער —
און עפשער גאָר פאַרשאַלטען —
וואָס קען זיך שמייכלען
געלאַסען, גראַב,
אין דעם סאַבוויי,
און קוקען
מיט שמאַלע וואַסערדיגע אויגען
אויף דעם וואָס שפּיגעלט אָפּ די זעל
פון גאָס און שטאָרט...

א זינדיגע

א זינדיגע,

ווי מיריאם פון מאנדאלע
האסטו ביים בעט געקניט
און איד בין שטיל און מיר
געלעגען אויסגעצויגען
מיט ברייט צעשפרייטע הענט
ווי יעזוס א געקרויצגיטער...

איד האב געהערט — דו ווינסט —
און איז דיין טרער אן עמעסער געווען
און דו האסט זיך מיט שמערץ געבוקט —
נאָר איד, מיט האַלב־פאַרמאַכטע אויגען
האָב מיר געוואַכט
און גלייכגילטיג אַרום זיך געקוקט.

געזעהן:

ווי אלע מאָל אין דרויסען טונקעלט זיך די נאַכט
איז צימער בלייבען זיך די ווענט —
און גלאַט אזוי אַלס צייט־פאַרטרייב געטראַכט:
ווי גוט עס איז צו זיין געקרויצגיט
אין דיינע אויגען,
אַהן צייכענס בלוט
אויף מיינע פיס און הענט —
אַהן דערנער־קרענצל־אך אויף מיין קאַפּ —
און אַהן אַ האַרץ וואָס וועהטאַנט —
ווי לייכט און גוט...

אין זיד

צו א פרוי

גוט איז דיר, וואס דו קענסט וויינען.
איד קען נאָר שווייגען און טראַכטען.
טראַכט איד וועגען דיר.
וועגען דיר,
וועגען איהם. —
מיר, טוט עפעס באַנג און וועה...
דיר, איז שווער און שלעכט,
איהם איז פרעמד זיין היים
פרעמד זיין אייגען ווייב.

דאָר,
גוט איז דיר,
גוט איז איהם —
דו קענסט וויינען
ער — פאַרגעסען.
נר איד בין פאַרשאַלטען
אונזער טרויער אומצוטראַגען
אונזער וועהטאָג שווייגענדיגערהייט פאַרשפּרייטען
פאַר דער וועלט — פאַר פרעמדע אויערען...

אינדיאָנער מאַטיווען

1.

א, איהר ווייס געזיכטיגע,
א, ווייס־הויטיגע,
צילט ניט אייער נייגעריגקייט
זאָלען אייערע טריט אַיך מעהר ניט ציהען
צו די נידעריגע שטיבלאך,

ד. לורויג

צו די קויטינגעלע, לעהםגעכויטע,
צו די אויפגעשטעלטע נארעם
פון דעם קליינעם פּימאַשייוועט
צו דעם יישעוו קאַמאַטקע...

זאָל דער קלאַפּער־שלאַנג
אײער טראָט דערציטערען.
זאָל דער „ריילאָ מאַנסטער“
אײך מיט זײן גיפּט שרעקען.
זאָלען די עסטערלאַבערן
אײך דעם וועג פאַרשטעלען.
זאָל דער הייסער מיטבער־זאַמד
רויט ביז בלוט־פאַרלאַפּענהייט
אײך די אויגען בלענדען,
זײ ביז בלינדקײט פּרעסען...

אַ, איהר ווייס־געזיכטיגע,
אַ, ווייס־הויטיגע,
קומט איהר אײער רוהיגקײט איצט זוכען,
די שוין־לאַנג פאַרלאַרענע,
אויף די אַרױמע, פאַרטריקענטע,
אויף די אָפּגעצאַמטע
מידבער־פעלדער
ביי דעם יישעוו קאַמאַטקע?

צײ איהר שפּאַנט אַהער ווי זיגער,
אײער האַרץ מיט פּרייד אַנזעטיגען
וואָס מיט זאַמד גלייך —
ליעגט די שטאַלצקײט
פון דעם קליינעם פּימאַשייוועט?...

אין זיד

צי איהר קומט זיד וואונדערען
זעהן, ווי די שטארקע ברוינע לייבער
און די מוסקולען פון בראָנו
אָנגעשטרענגט, פאַרבענקט רייסען זיד
פון די אַרײַם־לייכטע קליידער
צו דער פרייהייט פון אַמאַל —
צו די שטראָמען וואַרעמקייט
פון דער זון? ...

עפּשער, עפּשער ווילט איהר איצט שוין טרעפּען
וואו, אין וועלכען ווינקעל
וועט דער לעצטער פון די פאַרטריבענע
און פאַריאַגטע אין אַן אייגען היים־לאַנד
זיד אויסציהען און פאַרנעהען
מיט דעם לעצטען זיפּי,
מיט דעם לעצטען אַטעם
פון דעם פימאַ־שיוועט? ...

אַ, איהר ווייס־געזיכטיגע,
אַ, ווייס־הויטיגע,
וועקט ניט וואונדען אין די הערצער.
ברענגט ניט טרויער פון אַוויילים,
וואַנדערט ניט אין זאַמך און מידבער
צו דעם קליינעם פימאַ־שיוועט,
צו דעם יישעוו קאַמאַטקע...

2

שנידט איבער די סטרונעס
זאַל זיד דער בויגען אויסגלייכען.

---

7. לודוויג

אונזער פיל וועט מעהר ניט פליהען
צו דעם בלויען הימעל...

ביי די בערג, ביי אונזער גרעניץ
שטעהען אונזערע פערד געפענמעט,
גריזשען דארע מיטבער-וואַרצלען
נעבען פרעמדע פעלדער,
רייך מיט בליהענדער אַלפּאַלפּאַ...

קומט זיך צוזאַמען איהר ווינטען,
פון דעם צאַפען, פון דעם דאַרעם,
פון דעם מיזראַך, פון דעם מאַריוו,
העלפט אונז וויינען, ביטער זינגען
אונזערע לידער פון פאַרגעהונג...

וויילדע אַדלערס, רויבער פויגלען,
מידבער-פיקסלאַך און קאיאטען...
שארפט די שנאַבלען, שאַרפט די ציינער,
טרעט ניט אַפּ פון אונזערע שוועלען-לעכער,
באַלד וועט קומען אייער יאַנטעוו,
אונזער טויט וועט אייך איהם ברענגען...

8.

אַפגעווישט איז שוין דער קריגס-וועג,
פרידליך זיינען לאַנג שוין די אַפאַטשעס
מיט דעם גענגער-שייוועט, מיט די בראַווע מאַריקאַפּאַס...
שווער איז אָבער פאַר דער רעכטער האַנט זיך אויפצוהויבען
צו באַגריסען ווייס-געזיכטיגע...

איז זיך

שווער באוואפענט זיינען זיי צו אונז געקומען,
דאס געווער פארדעקט מיט זיסע ווערטער,
ווי גייסטער האבען זיי פאר אונז געוויווען
זייער ווארעמע גוטהארציגקייט
איז דעם רוך פון פולווער...

דולדען קענען מיר אויף אונזערע גרעניצען די האַפּים,
די מאַהאוועס, נעוועהאָס און די מאַריקאָפּאַס...
פרעמד און פיינדליך שווייגענדיג וועלען מיר שוין פארבלייבען
צו די ליגערישע ווייס-געזיכטיגע...

4

די זון וועט זיך באַלד טרינקען,
און שווייגענדיג קריכען מיר
צו דעם הויכען באַרג־שפיץ.

צוויי זונען
פאַרגעהען אויך אין זיינע אויגען —
און זיין געזיכט:
אַ ברוינע מאַסקע
פון מעלאַנכאָלישער פאַרביסענהייט.

און שטיל האַט ער געזאָגט,
און שטיל האַט ער געמורמעלט:
מיר האַבען ליב די בערג.
אויף זייערע שפיצען —
דאָס פרייע פלאַך־לאַנד פון אַמאָל...

.5

אין די פארנאכטען.
די סלופעס פון דעם טעלעגראף
ציהען זיך אין דער לענג פון וועגען.
ווי טונקעלע צלאַמים...

מיט זיי
האַט אויפגעוואַכט די בענקשאַפט
פון אונזערע קינדער,
און אונטער זיי
ליגט אונזער פרייד באַגראַבען —
די רוהיגקייט
פון אונזער שיוועט...

.6

געבעט נאָך רענען

הונגעריגע קינדער
שמעהען מיר פאַר דיר —
און געדולדיג ווי די בוראָס אין דער וויסטע...

אונזער קעל איז טרוקען,
אונזער צונג איז דאַרשטיג,
און די קוקרווע — —
דאַרט אַהן פייכטקייט...

שיק צו אונז די אַנזאָגערס פון פרייד — די וואַלקענס,
טרייב אַרויס פון זייער באַהעלטעניש דעם רענען.
יאָג דעם שניי פון אַלע בערג
טייכענווייז צו אונז אַראָפּ...

מיט זייערע קיילים שטעהען אונזערע ווייבער גרייט צו
שעפען וואסער.

מיט די קיילים שטעהען אונזערע טעכטער גרייט צו שע
פען לעבען.

ציטערדיג ווי מיר איז אונזער קוקרווע,
גרייט די ווארצלען אָנצוטרינקען...

פון די העכסטע פעלזען היטען אונז די שפעהערס פון
דעם סוינע

פון די העכסטע פעלזען וואכען אַדלער-אויגען איבער אונז,
ווארטען אונזער לייב זאָל ווערען מיר פון הונגער,
ווארטען ווען אַ שוואַכקייט וועט באַפאַלען אונזער שייועט...

.7

נאַאיסאַוואַס מױט

נאַאיסאַוואַס שלאָפּט איצט רוהיג ביי איהר מוטערס ברוסט.
נאַאיסאַוואַס איז די טאַכטער פון דער רויטער ערד.
פעהלען וועט דעם ווינט-גייסט דאַס געזאַנג פון נאַאיסאַוואַס,
בענקען וועט דער בערנ-גייסט נאָך די טריט פון נאַאיסאַוואַס,
בענקען וועט דער קריגער פאַנאַוואַטיוואַס נאָך איהר רייפקייט...

ביי דעם בויען פון די שטיבלאך וועט פעהלען די האַנט פון נאַאי
סאַוואַס

ביי דעם מירבער-טייכעל וועט פעהלען דער קרונ פון נאַאיסאַוואַס,
ביים געבעט נאָכ'ן רעגען, ביי דעם שלאַנגען-טאַנץ,
וועט בלייבען לעדיג דאַס אָרט פון נאַאיסאַוואַס.
נאַאיסאַוואַס איז די טאַכטער פון דער רויטער ערד,
נאַאיסאַוואַס שלאָפּט איצט רוהיג ביי איהר מוטער'ס ברוסט...

א. לעיעלעם.

ביי דעם גאנגעס

ביי דעם גאנגעס, ביי דעם גאנגעס,
בליהען לאַטאַס־בלומען.
אויף די הויכען פון עקואדאר
טורמען פאַלמען־וועלדער
און ברומען און אייביג רוה־ליד.
און דאַרט ערגיץ אין אַ לאַנד אַ ווייטען,
אָהן אַ נאַמען,
איז אַ קוואַל פאַראַנען,
שלאַגען פון איהם שטענדיג
אַזוינע לויטערע פאַנטאַזען,
וואָס זייער יעדער שפּרייט ניט רוה,
רוה, רוה.
און דו?
אין די טאַלען פון אייביגער אומרוה,
זינד און —
נישטיגקייט...

צו דער, וואָס איך טאַר ניט לייעבען

מיין הויט איז ניט שוואַרץ,
און איך קום ניט אַרום — ווי קלאַד מעק־קיי — פון
אַפּריקאַנער שקלאַפּען.
דער טעמפּער, בלייענער פאַרקען פון ראַסע
טיילט מיך ניט אָפּ פון דיר מיט פאַרסאַמטע שטאַכעמען.
דאַך לייעבען דיר טאַר איך ניט.
ניט נאָר דיר —
אפילו זיך אַליין טאַר איך עס ניט זאַגען.

אין זיך

איד בין היינט געוועסען אין פארק.
געזעהלט די אראפגעפאלענע בלעטער פון א בוים,
אויף וועלכען מיין טעכטערעל האָט געוואָגט:
„פאַפּאַ, זעהסט: א טויטער בוים.“
אוינס. צוויי. דריי. פינף. עלף.
פופּצעהן. צוואַנציג. נייַואַן־צוואַנציג.
דרייסיג.

האַב איד זיך ווידער דערמאָנט,
אַז איד בין שוין אויף יענער זייט דרייסיג,
און אַז עס איז שוין קעמאַט אַלץ — אַלץ איינס.

וואָס וואָלט געווען,
ווען איד וואָלט דיד באַגעגענט מיט עטליכע יאָהר פריהער,
און אין דיין אַלבאַם,
א ו נ ז ע ר אַלבאַם,
וואָלטען געלעגען עטליכע פאַרטריקענטע בלעטלעך
פון מיינע געשאַנקענע רויזען?
מיינע דרייסיג יאָהר זאָגען מיר:
דאַס זעלבע.
„אהין דער בלאַט פון לאַרבערען ציהט,
אהין דאַס רויזענבלעטעל פליהט.“
אַ, קלוגע, ערפּאַהרענע יאָהרען/מיינע!

און דאָד קען איד שוין גוט די אוואָרען פון דינע גאַרדינען.
דאָד זיינען מיינע פאַפירען פול מיט שאַראַדען פון דיין נאַמען.
דאָד דאַכט זיך מיר אַלץ אויס,
אַז אין דעם טייד פון צייט,
אויפֿן דעק פון דעם טייד פון צייט,
ליגט אַ צויבער־רינג,
וואָס איז געווען פאַר מיר באַשטימט.

א. לעיעלעם

און וואס איך האָב פאַרזעהן, פאַרזעהן.

ספיראלען און נעצען,

נעצען און ספיראלען.

געשריי פון אַ כאַיע, וואָס כאַפט זיך צום טויענטסטען מאָל,
אַ זי איז אין אַ שטייג.

קלוגשאַפט פון דער געצאמטסטער כאַיע אויף דער ערד.

„פאַפּאַ, זעהסט: אַ טויטער בוים.“

שלעסער

שלעסער —

שלעסער פון אייווען געבויט און גראַניט,

שלעסער פון מאַרמאַר און פון מאַלאַכייט,

שלעסער פון בראַנז און געגאָסענעם שטאָהל,

שלעסער, און שלעסער, און שלעסער אַהן צאָהל.

שלעסער —

ביבליאָטעקען און מוזעאומס,

מאַנומענטען, מאַוזאָלעאומס,

טעמפלען, קירכען, קאַטעדראַלען,

אַלע שלעסער —

איצטער פאַלען, פאַלען, פאַלען.

אַבער מיינע שלעסער —

געבויט פון פאַרלאַנגען,

טעגליכע זוכעניש, נאַכטליכע באַנגען,

דעגונגען, זעהונגען,

שטרעבונגען, וואונשען;

געפלאַכטען, געשפונען

אין זיך

פון ווייטע לעוואָנעס און ווייטערע זונען,
פון האַרצענס-באַגעהרען,
וואָס הערען
ניט אויף פון דעם האַרצען צו שמראַהלען:

מיינע שלעסער קאָנען קיינמאָל
ניט פאַלען, ניט פאַלען, ניט פאַלען.

דו האַסט מיר דערעסען

דו האַסט מיר דערעסען.
דיין נאָהענטקייט,
דיין בליק,
דיין שלאַנקער קערפּער —
זיי זיינען מיר געוואָרען ווי אַ כּמאַרע אָפּגעפאַלענע בלעטער.
וואָס דער מאַריוווינט האָט פּון דער ערד אַ הויב געטאָן,
און אין דער לופט צומאַלען,
פאַרכאַפּענדיג און פאַרשטויבענדיג
מיין אויג און אַמעם.

דיינע הענט,
נאָך וועלכע מיינע האַבען גמאַל אזוי געבענקט,
זיי זיינען מיר געוואָרען ווי אַ בינטעל צווייגען,
וועלכע גיבען אונערוואַרטעט אַ פאַטש אין פּאַנים,
ווען דו געהסט, אַ פאַרטראַכטער,
ערגעץ-וואו, אויף אַ וועג,
וואו עס דאַרפען קיין בוימער ניט וואַקסען...

דו האַסט מיר דערעסען!

א. לעיעלעם

איך האָב אַמאָל געזוכט אין דיינע אויגען
ווייל כ'האָב געמיינט :
זיי זוכען אין מיינע אויגען דעם אימעט, וואָס טונקעלט דאָרט,
אַ שאַטען פון אַלע דעמערונגען פון אַלע צייטען,
אַ פלאַטער אויך פון דיין זעלען-דעמערונג.
איצט ווייס איך :
דיינע אויגען האָבען אין מיינע בלוין אַ רעוועראַנס געזוכט,
אַ רעוועראַנס צו דיינע גרויסע שוואַרצאַפּלען,
צו דיין קעזיש-כּוויגזאַמען קערפּער,
צו דיינע זיך ציהענדע הענד.
ניט מ י י ן לויב אַפּילו,
נאָר אַ פּערזאָנענלאָזען, נאַמענלאָזען
רעוועראַנס.

געה!

מען דאַרף ניט קיין געזעגנונג
און קיין אַפּשיעד-ווערטער.
ניט איך, ניט דו וועלען באַדויערען.
איך — ווייל איך וויל ניט,
דו — ווייל דו קענסט ניט.

און זיין וועסטו מיר —
ווי אַ נאָוועמבער-רעגען, וועלכער פאַרכאַפט אין גאַס
און נאָך וועלכען דו שטעהסט ביים קאַמין,
וואַרימסט זיך,
און הימסט דאָס צאַנקען פון די אויסהויכענדע קוילען.

און איך דיר —
נאָך אַ שנירעל קרעלען.

איז זיך

נאך א טראפע, מיט וועלכע דו וועסט צעהלען, איבערקלייבען דינע ערפאלגען...

נאקטורן

„איז דער שטילקייט פון דער נאכט
זינגט די נאכטיגאל“.
צוויי אלטע רוסישע שורעם,
נאך ווי דער פריידיגער שאל
פון דעם לאנג שוין פארקלונגענעם געלעכטער
פון מיין קינדהייט —
קלינגען זיי אין מיין אויער,
און ווי מיין אמאליגער געלעכטער
וועקען זיי אין מיר מאדנעם טרויער.
איז עס ווייל זיי דערמאנען מיר אן דעם וואס פארלארען,
פארשוואונדען,
פארגאנגען — ניטא מעהר...?
קינדעריאהרען.
שוליאהרען.
רוסישע גראמאטיק.
א רוסישער לעהרער מיט א בלאנד בערדעל,
מיט גלאנציגע מעשענע קנעפ.
גרויסע שולגעביידע,
מיט ברייטע, שטיינערנע טרעפ.
און מיר שילער — שטיפעדיגע, לאכעדיגע,
לויפען אויף זיי,
און אונזערע שטימען —
ווי נים אן א פלאכען מעלער —
שלאגען זיך אן, צושימען זיך אן דעם טרעפען-שטיין.

א. לעיעלעם

און אן די ווענד פון די ברייטע קארידארען.
און איד אליין — אזא בלאנדער, פרישער, העלער,
מיט אזא העלען, בלאנדען געלעכטער,
א קינדיש-שעהנער,
נאאיווער,
גלויביגער,
גערעכטער...

אדער טוט מיר פלוצלינג באנג,
וואס איד אליין
האב קיינמאל ניט געהערט קיין נאכטיגאל
און זי און איהר געזאנג
זיינען פאר מיר א לעגענדע פון א ווייטען לאנד,
אזא ווייטען, ווי דאס לאנד פון מיין טרוים,
ערגעץ ביים ראנד
פון דעם ניטדערנרייכבארען?
איצט איז שטיל,
שטילקייט פון נאכט,
און עס וואלט עפשער גוט געווען
אז אזא צויבערדיגע האנט זאל מיר זאכט
אריבערפיהרען אין יענעם ווייטען לאנד —
ביים ראנד
פון דעם ניטדערנרייכבארען;
כיזאל שטעהן אונטער א נרין-דופמענדען בוים
און ניט געטראכט, ניט געטראכט,
נאר געהארכט און פארנומען
דאס ליד פון דער נאכטיגאל —
אין דער שטילקייט פון דער נאכט.

שטיל.

אין זיד

ניטאָ קיין רוסישער לעהרער.
קיין רוסישע גראַמאַטיק.
בלויז:
„אין דער שטילקייט פון דער נאַכט
זינגט די נאַכטיגאַל“.
און —
ניו יאָרק,
אַלײן אין מיין צימער,
אונטער'ן קאַלמען שימער
פון עלעקטרישען לאַמפּ;
ביים גרילענדען זינגזאַנג
פון ראַדיאָטאָר,
וועלכער ברומט אזוי באַנג
און וויל אַלץ, דאַכט זיך, דערצעחלען:
„אַמאַל אין געווען...“

ביזנעס

...פון דעם ווייסען נעפעל גל'טשט זיך אַרויס דער קעלנער.
איד באַשטעל אַ סענדוויטש,
און בלייב זיצען אזוי אויטאָמאַטיש,
אַפהענדיג —
אַ טייל פון דעם גערויש, וואָס איז אַי נאַהענט, אַי ווייט,
אַ שטויבעל, וואָס דרעהט זיך אַרום זיך אין פליסענדען נעפעל.

הינטער דעם טומבאַנג שטעהט דעם רעסטאָראַטאָרס טאַכטער,
מיסטאַמע בלויז אַכטצעהן יאָהר אַלט, ניט מעהר.
דאַס מעסער, וואָס זי האַלט מיט איהרע ווייסע, דינע פינגער —
בלאַנקענדער שטאַהל —
בליצט יעדעס מאָל, ווען עס שניידט זיך אַיין אין פלייש.

א. לעיעלעם

זי שנידט און איהרע פינגער :
בלאסע פערעל־שנורען אויף א רויטען, דיקען קארק.
די יונגע בריסט פלאטערען אויף דער שווארצער, געפאסטער בלוזקע.

איך ציטער פלוצלינג אויף.

— א וויסער אינדישער טעמפעל.
יונגע מיידלעך מיט דינע, נערוועזע פינגער,
מיט ערשט־פאררונדעלטע, בויגיגע גלידער,
זענען מאקרויו זייער מיידעלשקייט צום אלץ־ליבענדען, אלץ
שאפענדען גאט.

איך בין דער פריסטער אינ'ם טעמפעל פון פרוכטבארקייט,
און נעם צו געלאסען, רוהיג און גאטספאָרטיג,
דעם מיידעל'ס מאַטאָנעם :
דעם פלאַטער פון די ניט באַריהרטע בריסט,
די וויסקייט פון איהרע צארטע, דינע פינגער,
די יונגע שרעקעדיגקייט פאַר דער מיסטעריע פון געשלעכט.
רוהיג און גאטספאָרכטיג, טוענדיג דעם אייביגען ווילען פון
דעם אייביגען גאט.

פריהלינג.

גרינקייט פון פעלד און וואַלד.
קנאָספּען פלאַצען און פלאַצען.
מאַנגאַליאַ־בוימער שפּרייען זייער ווייסע, שמעקעדיגע בליהונג.
איד, געטריבען פון זונשיין און די פלאַצענדע קנאָספּען,
געיאָגט פון דעם געזאַנג אין מיין בלוט,
לויף אין וואַלד, אין פעלד און זוך.
מיינע פיס — פלינק, מיינע אַרעמס — שטאַרק.
איך פאַנג זי י.
זי האָט מיך אויך געזוכט.

אין זיד

און געווארט איך זאל זי פאנגען.
טיעפער אין וואלד אריין!...

גערויש פון יונגע בלעמער.
ווייכקייט פון געדיכטען, פרישען גראז.
אראמאט פון פלאצענדע קנאספען.
פלאטער פון עלאסטישע גלידער.
שמילע, שמילע צורופונגען...

דער קעלנער ברענגט מיר דעם סענדוויטש.
אהא! מיין יונגפרוי, מיין פּרעהיסטאָרישער זיוועג ווייס,
וואָס עס הייסט ביזנעס,

און ווי פון דינע דורכזיכטיגע סענדוויטשעס זאלען ווערען
אויטאָמאָבילען.

מיט פּרעהליכע שפּאַצירען-שפּילען אין די פּאַרקען,
אין די אַלעען.

אַז אַלע זאַלען זעהן!

אַבער ווי ווייס און דין זיינען איהרע פינגער!
ווי שמעכטיג שלענגלען זיך די קרעסצענטען
אונטער דער אָנגעצויגענער, שוואַרצער בלוזקע!
איך מאַך צו די אויגען.

פיהל אַ צוקען.

און אין דעם ווייסען נעפעל

פון געדעקטע טישען.

פון מיילער, וואָס עפענען און פאַרמאָכען זיך ווי קופּערט-
דעקלעך אויף ווייכע פּרוזשינעס.

פון גאַפּעל-געקלונג,

מעסער-געבליץ.

און ביזנעס,

נעמט מיר דורך אַ נאָך קיינמאָל ניט געפיהלטע פיעטעט.

...סעלימא..

סעלימא, סעלימא.
רויטע דיוואנען רויטלען זיך רויט ;
צונגען פון פייער,
פלעמלען זיך, צינדען מיט רויטקייט.
רויטע דיוואנען — כוואליעס פון פלאמענדען מאן,
גליהען און בלענדען,
לאשטשען און גלעמען
מיט ווייבקיט.
מיט רויטער און פלאמענדער ווייבקיט,
מיט ווייכער און לאשטשענדער רויטקייט.

סעלימא, סעלימא.
גלומיגע ליפען פון בליהענדען רויט.
גלומיגע ברוסט־שנעבעלעך פון מאניענדען רויט.
זיי פלאטערען, פליסטערען, דופטען מיט רויט
און צויבערען אויס פורפורנע, פאמסענע נעפלען,
און צינדען דעם מארד אן מיט רויט.
פון זיי שפינען זיך, שפינען זיך
רויט־ראזע וואואלען,
צונטערנע שאלען,
וואס פליהען — און ציהען
אריין אין א ווירבלענדען, רויטען געררעה.

סעלימע, סעלימא.
אין רויט־ראזען אראמאט
שלאנגט זיך די ליניע פון לעפעל פון אויער
אריבער דער רונדקייט פון שמעכטיגען שולטער,
אריבער דעם פלאטער פונ'ם דיך —

אין זיד

אריין אין דעם שוים.
און ציהט זיד דאן ווידער אין ראָזע קרעסצענטען
ביז דעם פינגער, דעם קליינעם, פון פוס.
און ס'קראמפט זיד די ליניע
אין רויטליכען קראמף
און שמעכטיגט מיט רופענדער רויטקייט.

סעלימא, סעלימא.
דאָס שלאַנגענדע רויט,
פלאַטערט אויפ'ן רויטען דיוואַן,
שטרעקט זיד אויפ'ן רויטען דיוואַן,
ליגט אויפ'ן רויטען דיוואַן —
אַ בלענדענדע, צינדענדע, שלאַנגענדע, לאַשטשענדע, רופענדע
רויטקייט.
סעלימא! ...

פרינצעסין

וויאַלעט פון מעלאַנכאלישע פאַרנאַכטען.
וויאַלעט פון אומבאַשטימטע פאַרלאַנגען.
זיפצענדע, ווייכע, וויאַלעטענע וועלען
פון די וויאַלאַנטשעלען
אין פאַרנאַכטיגע שאַען
הינטער זיבען יאַמען,
הינטער דרייצעהן בערג,
אויף דער ליניע, וואו אין לילאַנע פלאַמען
ציטערט דאָס ראָז פון דעם טאַג —
דאָס בלוי פון דער נאַכט,
שמעהט אַ שלאַם פון אַמעטיסטען.

א. לעיעלעם

אין דעם שלאָס — אַ צימער,
איינגעהילט אין לילאַ-שימער.
דאַרטען וואַרט
מיין בענקשאַפט.

איז זי פרינצעסין?
איז זי אַ פרוי?
האַט זי פאַרגעסען?
געדענקט זי גענוי?
זי האָט ניט פאַרגעסען,
נאָר געדענקט ניט גענוי.
זי איז פ ר י נ צ ע ס י ן,
זי איז די פרוי.
זי איז מיין בענקשאַפט,
איינגעהילט אין וויכען צאַנקענדיגען אַמעטיסטען-שימער.

אויך איד געדענקט ניט איהר פאַנים,
ווייס ניט ווער זי איז.
נאָר איד קאַן זי ניט פאַרגעסען,
מיין ווייטע פרינצעסין.

אינ'ם פערלמוטער פון פאַרנאַכט, —
(ערגעץ וואו פלאַצען די בליטען פון בעז) —
זיפצט אויף איהר נאַמען אין מיין האַרץ.
מיינע הענט שטרעקען זיך אויס צו איהר,
און איהרע צו מיר —
איבער די בערג פון וויאַלעט;
איבער די יאַמען פון לילאַ.
און ס'פינקלען אויף די אַמעטיסטען פון איהר שלאָס
אין מיין בלוט.

אין זיך

איהר קרוין
טרוימט אויף אין מיר מיט א פיינליכען טרוים.
און עם זיפצען די וואונדיגע וועלען
פון די פארנאכטיגע טשעלען —
זיפץ פון דעמערונג;
פון ציטערענדען פריהלינג;
פון אלץ, וואס מוז און וויל ניט פארגעהן.

האָט זי פאָרגעסען?
זי האָט ניט פאָרגעסען.
זי איז פרינצעסין,
זי ק אָ זי ניט פאָרגעסען.

נאָר פלוצלונג וואַקסט אויס אַ וואַנט
צווישען איהר און מיר.
שוואַרצע ריזען ווערען די בערג,
שוואַרצע פוריעס — די יאמען,
און זיי רייסען אונז פונאַנדער,
אונז מיט אונזער קיינמאָל ניט געלאָשענער בענקשאַפט.
אַ וויינענדע וועלען
פון פאָרנאכטיגע טשעלען!
אַ דו געזוכטע אימער, אימער
אין אַמעטיסטען-שימער!
אַ פרינצעסין!

יאָלאַנדאַ

קרויזעלט די לילקע מיר קרויזען פון רויד,
שטייגט פון דער לילקע אין דער הויד, אין דער הויד,
און ס'וויקעלט פאר מיר זיך פאַנטאַסטיש אזוי
אַ נעפעל פון בלוי, אַ נעפעל פון בלוי.

א. לעיעלעם

איך האָב ליעב בלוי, יאַלאַנדאַ.
סאַפירען-בלוי,
טורקוזען-בלוי,
פון דיינע אויגען וויקלען זיך רינגען פון בלויע שלאַנגען,
איז דאָס מיין שיקזאַל:
געפאַנגען פון בלויע שלאַנגען.

בלויער שיין פון סאַפירען, טרוימען מיינע פון יוגענד!
זיי פאַרפיהרען, פאַרפיהרען, און איך היט זיך ניט פון זיי.
בלויכער שימער פון טורקוזען —
מיר מוזען, מוזען בויגען אונזער קאַפ פאַר זיי.
זייער בלויקייט ביט זיך
פון יעדען קאַפּריז פון הימעל,
און יעדער קאַפּריז פון הימעל
איז אַ ציטער אין אונזער האַרץ.
זאַ ביזטו, יאַלאַנדאַ,
יונייבליצען-יאַלאַנדאַ.
ביזט שטענדיג לעבען מיר,
און שטענדיג ווייט, יאַלאַנדאַ,
מיין לעבען איז אַ וואַנדער, אַ וואַנדער בלויז צו דיר.

— כ'האַב טויזענט וועגען, יעדער וועג — טויזענט שטעגען,
אויף אַלע — די שפורען פון מיין וואַנדערען צו דיר.
כ'הער מיליאַסען שטימען, יעדע שטים — מיליאַסען קלאַנגען,
אין אַלע — דיין געלעכטער:
לאַי-לע-לי, לאַי-לע-לי,
און הערט עס מיין האַרץ, האַלט עס ניט אויס,
פון פרייד שפּרינגט עס אויף,
מיט פרייד זינגט עס נאָר:
לאַי-לע-לי, לאַי-לע-לי.

אין זיך

(דאס דאזיגע הארץ,
דאס דאזיגע הארץ
וועט אויסגעהן אמאל פון דיין ווייטען, מאַניענדיגען לאַכען.)

מיר דאכט זיך אלע מאַל אויס :
אַט זעה איד דיר שוין,
אַט בין איד לעבען דיר,
און צוגעה, ליין זיך אויף אין דעם בלוי פון דיניע אויגען.
נאָר יעדעס מאַל גליטשסטו זיך אַרויס, יאַלאַנדאָ.
דו ווערסט ניט,
דו פערשווינדסט.
די בלויע שלאַנגען דרעהען זיך פאַר מיר,
די סאַפירען פאַנגען מיך אין זייער נעץ,
די טורקוזען פאַרפיהרען און רייצען.
נאָר דיר קען איד ניט דערלאַנגען.

איד בין שוין מיר, יאַלאַנדאָ,
דיך זוכענדיג.
איד ווער שוין אַלט, יאַלאַנדאָ,
דיך גאַרענדיג...

קרייזעלט דער רויך זיך אין קרויזען,
פלעכט זיך אין בלוי-בלויע רויזען,
און פאַרשווינדט :
ווי די בלויע פאַרלאַנגען פון מיין האַרץ, יאַלאַנדאָ ;
ווי די פאַלשע קלאַנגען פון דיין געלעכטער, יאַלאַנדאָ ;
ווי די פאַנגענדע שלאַנגען פון דיין אויג, יאַלאַנדאָ,
ווי איד, יאַלאַנדאָ, און ווי אַלץ, וואָס אין מיר...

עלאדעא

גלעקלעך פון גאלד,
גלעקלעך פון גאלד,
קלאנגען פון זון-ארענזש-גאלד;
א מייסע וואס האט געזאלט,
א מייסע וואס האט געזאלט זיין,
און ניט געווען.
ווער האט אין די לאנגע באנגע נעכט,
ווער האט אין די גרויע, רויע טעג
געטרוימט פון עלאדעא'ן?
ווער האט אין די לאנגע, באנגע נעכט,
ווער האט אין די גרויע, רויע טעג
געבעטען צו עלאדעא'ן:

עלאדעא, עלאדעא,
הער מיר צו:
גאר דער וועלט — גאר די וועלט,
מיר — בלויז דו!
עלאדעא, עלאדעא,
ענג די שטוב, און פרעמד די גאס, און זעה:
איר שפאן און שפאן;
עלאדעא, עלאדעא,
ברענג דעם טאליסמאן!
עלאדעא, עלאדעא,
קום, ערשיין!
עלאדעא, עלאדעא,
וואס וואלט זיין,
אה, וואס וואלט געקאנט פון מיר אלץ זיין
מיט דיין גאלד,

אין זיד

מיט דיין זון-און-אראנזש-נאלד!
ווער האט אזוי געבעטען?
און ווער האט געצייכענט אין זאמד,
און באשריבען אלע פאפירען,
און באקריידט אויך אלע טירען
מיט דעם נאמען:
עלאדעא, עלאדעא?
עלאדעא?

קומט, בעטער, צו מיר.
מיר וועלען געהן צום טייד,
צום גרויסען, הייליגען טייד,
וואו עס שפיגעלט זיך דאס גאלד,
דאס זון-און-אראנזש-נאלד
פון עלאדעא'ן.
מיר וועלען שטעהן ביים טייד,
וואו עס איז צעגאסען דאס גאלד,
צעפלאסען דאס העלע גאלד
פון עלאדעא'ן;
און מיר וועלען ווארפען אין טייד
דאס גאנצע צירונג אונזערס:
אמעטיסטען פון געקאנט;
רובינען פון געדארפט;
טאפאזען פון געזאלט, פון געזאלט, פון געזאלט...

מיר וועלען זיך דאן שטעלען אויף די קני,
און געבען זיך די הענט,
און זינגען שטיל און לאנג,
און זינגען לאנג און באנג.

א. לעיעלעם

דעם דאזיגען געזאנג:

גלעקלעך פון גאלד,
גלעקלעך פון גאלד,
קלאנגען פון זון-אראנוש-גאלד;
א מייסע וואס האט געזאלט,
א מייסע וואס האט געזאלט זיין,
און ניט געווען...

קאראהילד

1

אין שווארצען זיידען-קלייד, אין שליוערען פון קרעפ געהילט,
ביזטו צום ערשטען מאל פאר מיר ערשינען, קאראהילד.
דו ביזט געקומען מיט דעם זיפן פון שאטענס אין דער נאכט,
און אויפגעפלאטערט האט א טרויער-זענעל אויף מיין שיה פון שלאכט,
און באנג געשארכט אינ'ם לעצטען שלוכצען פון דערשטיקטען ליכט,
וואס איז פארצוקט געווארען פון דער פינסטערניש, געדיכט.
דו האסט קיין ווארט געזאגט. דיין אויסגעשטרעקטער ארעם בלוין —
א ווייסער שוואנען-האלו זיך טוקט אין טונקלען וואסער-שוים —
האט שטייל און שטאלץ באריהרט מיין הארץ, מיין אויג, און ביזט
— אוועק —
א שווארצער שוואן האט אפגעגליטשט צום נאכטלייד-ווייטען ברעג.
ווער האט געשיקט דיר, און ווער ביזטו, שווארצע קאראהילד?
א שטראף? נעקאמע פאר א זינד? צי נאר א וואנדעל-בילד?
און האט מיין ערשטער טאג געגעבען בלוין דערפאר א שיין
אז דו, א, קאראהילד, זאלסט קאנען טריאומפירען: „מיין“?

איד געה אין פינסטערניש. מיד פיהרט א לאנגע לענטע קרעפ, אראפ, אראפ, אראפ און טיפער אלץ אויף ווינדעל-טרעפ. און אונטען דארטען ווארט — א גריגע — מיין לעצטע שא. און דו, געביטערישע קאראהילד, ביזט דארטען דא. דו ווארטסט אין טונקלען קעלער, וואס קריגט זיין איינציגען שיין פון דינע אויגען, וועלכע ווארטען איד זאל זאגען: „דיין!“ דו ווארטסט געדולדיג. צעהלסט די שאטענס פון מיין יעדען טאג, און יעדען בליץ פון מיינע אויגען, מיין הארצענס יעדען שלאג. און באלד — בין איד דארט אונטען. איד און דו און קיינער מעהר. פארשוואונדען גאר די וועלט. קיין שוין, קיין קלאנג קומט ניט אהער. בלויז דו און איד, און איד אזא ווי דו אליין פארלאנגסט. בלויז דו און איד, און פון מיין זעל די טויטליד-באנגע אננסט. בלויז דו און איד, דיין אויגען-בליץ און ס' שלאגען פון מיין הארץ, בלויז דו און איד, דיין אויג, מיין קלאפענד הארץ און ווייטער — שווארץ.

קינדער

ערניץ וואו איז א בוד זענען מיינע יאהרען פארשריבען, און זיכער איז עס, אז איד בין איצט עלטער, ווי מיט פורצעהן יאהר צוריק.

איד אבער ווייס ניט מיינע יאהרען — וויל ניט וויסען, בין איד קום אויף מינדער.

אויף זייערע שמערענס — מיין אמאליגע דרייסטסייט, מיין געוועזענע זיכערקייט;

א. לעיעלעס

מיינע טרוימען — איצט צערוגענע.
אין זייערע אויגען — מיינע גאלדיגע מארגענס.
מיינע גאלדיגע מארגענס, וואס זיינען געווארען היינטען פון בלוי;
אינ'ם בויג פון זייערע צארטע, יונגע לייבער —
אלע מיינע מעגליכקייטען און פארלאנגען.
איצט פארלאכטע, איבעריגע, אומנויטיגע.

זאל איך ווערען ביז?

זאל איך שרייען:

וויילט איהר מיינע ערטער הוצפה'דיג פארנעמען,
און די שפורען פון מיינע פארלארענע קעניגרייכען נעקאמעדיג
פארשוועכען?

ווי קאן מען אבער זיין ביז אויף קינדער?

ניין, איך בין ניט ביז אויף אייך.

א ליבע, א אומגליקליכע!

א אומצעהליגע געשטאלטען פון מיינע איכען!

ווערים

ווערים ארום מיר.

ניט שעה'שופיגע, און זונשיין גלימצערענדע שלאנגען.

נאך ווערים.

גרויסע.

ווייסע.

פארבלאזע.

דרעהען זיך ארום מיר מיט דיקע, לויזע, ווייכע בייכער.

אין זיד

שמילע און שימעלריג — פייכטע.
זיי פארשלינגען מיך ניט,
זיי וויקלען זיך ארום מיר פון אלע זייטען,
פאראומרייניגען מיך מיט דער פייכטער, קאלטער קלעפעדיגקייט
פון זייער הויט.

הויפען זיך אן אויף מיר,
אלץ שטארקער,
מעהרער,
ענגער,
טאיוועדיגער,
ביז איך ווער דערשטיקט, דערווארגען פון דער ווייסער, ווייכער,
קלעפעדיגער מאסע.

דאס וועט זיין מיין טויט.

וואו איז ער, דער אייביגער, אומפארמיידליכער, אויף אלע
ראגען לוייערענדער, פינסטערער

ש ו מ ר
וואס מענשען רופען : נאָט ?

איך,
דער אטאם,
וואס לעבט, אז ער זאל האבען מיט וואס צו גרויסען זיך,
איך,
דער אטאם, וואס פארמאגט אין זיין טראפעל מארד
אלע זיינע וועלטען און אלע זיינע אמביציעס,
איך —
דער פונ'ם ערשטען טאג צום אונטערגאנג פארמישפעטער,

א. לעיעלעם

דעם גערוד פון זיין אייגענעם פוילען יעדען טאָג שפירענדער,
וואָלט וועלען זעהן איהם
פּאַנים-על-פּאַנים! ...

העל

א. קרומע וועגען פון מיין האַרץ,
א. טהוימעס פון מיין זעל,
כ'האָב מוירע צו קוקען וואָס טיפּער,
כ'האָב מוירע צו קומען וואָס נעהנטער
צום שוועל,
צום גרונט פון מיין זעל,
צו זיך
איז דאָרט שוואַרץ?
ניין, העל.

איך!
איך און דו!
איך און זיי!
איך און איך!
צעהן איכס! הונדערט. טויזענט.
— אַלע אין מיין זעל.
איז דאָרט שוואַרץ?
ניין, העל.
העל! העל!

אַלע וואַנזיניגע פון אַ דולֶהוויז
— אין איין זעל.
און די זעל ברענט —
העל! העל! העל!

אין זיך

און די וואנזיניגע ווערען קלאָר
פון שרעק.

זייערע אויגען זעהען העל...

זיי קלאַפען אין די ווענט פון צעל:

עפענט!

שנעל! שנעל! שנעל!

פון זייערע אויגען שפארט די בלענדענדע וועל

פון צעשמאלצענעם, אין שרעק צעגאנגענעם וואַנזין.

(זייערע אויגען זעהען העל...)

זיי באַפאלען איינער דעם צווייטען

אין דער ברענענדער צעל.

און אַרום איז העל —

פלאַמען רויט, פלאַמען געל,

פלאַמען רויט, פלאַמען געל.

ס'ברענט דער שרעק,

ס'ברענט דער וואַנזין,

ס'ברענט די אונמאכט,

ס'ברענט דער געשריי אין דער פארשטיקטער קעהל,

ס'ברענט די גאַנצע צעל —

העל! העל!

מיין זעל —

אין דארט שוואַרץ?

ניין, העל.

העל!

ג. מינקאוו.

פרעלוד

אָנגעשטרענגטע רוה.
וואַלען פֿון געוועב —
פֿון מיין האַרץ בײַן אײַן דער ווייט אַרײַן.
שטייפֿע אַדערען,
שווערער שוויגען.
אַלץ פֿאַרגלײווערט —
פֿאַר אַ שטורם.
שווייג, מיין פֿײַן.

רײַזגער שטױם.
וואַלען פֿון מיין האַרץ אײַן לױף.
האַסטיג —
בײַן אײַן דער ווייט אַרײַן.
אַדערען — נאָך שטייפֿער.
שווייגען — נאָך שווערער.
אַלץ אײַן האַסטיגען לױף.
פֿאַרגלײווער, מיין פֿײַן.

קאַלירלאַזע וואַנט פֿאַרבֿלענדט די אױגען.
בליצען.
אײַן האַרץ פֿון קאַלירלאַזער וואַנט
אַ ראָד פֿון בליציגע שווערדען
אײַן האַסטיגען דרעה.
בליציגע שווערדען האַקען אָפֿ
וואַלען פֿון מיין האַרץ,
פֿליהען אײַבער מיין קאַפּ

און ווערען צעשמעטערט.
נאָך אַ טראַט —
די קאַלירלאַזע וואַנט הינטער מיר.

טיעף וואַסער...

טיעף וואַסער.
אויף דיין אויבערפלאַך וויברירט
מיין היציגע געשטאַלט.
אַ שלונג —
און שוין אין דייע קאַלטקייטען.
אַ בליץ אין קאַפּ —
בלויז קרייזען אויף דיין אויבערפלאַך.

אויף דיין דעק —
לינט רוהיג מיין געשטאַלט.
קלאַר — ווי דו אַליין.
טיעף וואַסער.

וואַנזין —
דו זעהסט מיין היציגע געשטאַלט?
אזוי וועט אויך דיין אויבערפלאַך וויברירען.
ווען איד וועל ליגען אויף דיין דעק
אַ רוהיגער,
אַ קלאַרער.
וואַנזין —
קלאַר — ווי דייע פלאַמען.
קלאַר — ווי דו אַליין.

אלעגראַ

אלעם דרעהט זיך ארום מיר.
לויפט האַסטיג.
פליהען קרייזען ארום מיר.
איך פאַרגעהן,
פאַרגעהען קרייזען,
ווערט אלץ בלאַסער, בלאַסער,
ציטערט בלאַסקייט,
ציטערט בלאַסקייט בלויז.
עס רייכט מיין קאַפּ אַראָפּ.
שליידערט אָפּ,
קויקעלט זיך מיין קאַפּ אַראָפּ.
ניטאָ קיין ערד,
ניטאָ קיין הימעל,
ציטער בלאַסקייט,
ציטערט בלאַסקייט בלויז.

אַן אַכזערדיגער פּויסט

אַן אַכזערדיגער פּויסט
שטיקט מיר מיין האַלז.
מיין בלוט אין קאַפּ האַט זיך צעטאַנצט.
מיט העפקער־מענץ פאַרראַט עס מיר.
און שפּאַט פון מיר.
מיין בלוט האַט מיר פאַרראַטען.
און דאַרט, אין פינסטערען ווינקעל
קויכט מיין שאַמען.
יעדע נאַכט אַווי,
אויג אויף אויג מיט זיך.

איך האָב פאַריאַגט דעם שוואַרצען ראָב

איך האָב פאַריאַגט דעם שוואַרצען ראָב
וואָס האָט אין מיינע געדאַנקען אַרומגעשוועבט.
איצט קלאַפט ער הילפלאַז
אין די ווענטלאַד פון מיינע אַדערען.
וואָס גויסעט אין מיין בלוט ?

בלעטער

באַוואוסטלאַז
האַסטו גערונסען בלעטער
פון דיין געגענווארט
און מיר דערלאַנגט.
אין מיין מויער
פיהל איך די דערשראָקענע אויגען דיינע.
וואָס איז געשעהן ?
איך לויף צו זיך אליין
דורך שלאַנגענדיגע קניימשען פון מיין זעל.
דאָ זיינען דיינע בלעטער
און זעה —
וואָס איז געשעהן ?
וואָס פלאַטערען די בלעטער דיינע
ביי די פענסטער פון מיין זעל ?
מיין שולד ?
אַט פליהען זיי אַרויס דורך מיר.
מיין האַנט האָט זיי פאַרכאַפט
אין פויסט.

גאַרניט איז געשעהן.
עס שלאַגט אַ היץ אין מיר

און אין מיין האנט —
צעקנייטשמע בלעמער,
בלעמער פון דיין געגענווארט.

אין דער פרעמד

פרעמדע, שטאלצע טאָפּאלען פאר מיין פענסטער
לאָזען ניט פאָרגעסען אויף אַ רעגע
אַז אין דער פרעמד בין איד.

איד ווייס, איד ווייס,
אַז טויזענטער ווי איד,
געפאָנגען דורך דער שטומער נאַכט,
וואַכען איצט אין שרעק,
אין איימעדיגען שווייגען.

זייט רוהיג —

ווייסט —

איד האָב אַ האַרץ
וואָס וואַכט פאַר אַיך,
וואָס וואַכט פאַר מיר,
ווייל אין דער פרעמד זייט איהר,
אין דער פרעמד בין איד.

שמילע טענער...

שמילער טענער,
כמורער הימעל.
פויגעל רייסען זיך צו די וואַלקענס.
עס וועט רעגענען, מיין קרוין.
פויגעל וועלען ערגעץ-וואו פאַרפליהען,
מיט פאַרנעצטע פליגעל.

מאמע טענער.
מיין פארוואלקענט הארץ.
און דו, מיין בענקשאפט, רייסט זיך צו די וואלקענס הויך.
עס וועט רעגענען, מיין קרוין.
און דו, מיין בענקשאפט, וועסט פארפליהען ערגעץ-וואו
מיט צופליקטע פליגעל.

וויוואנא

1

מיד איז דיין אַדלער, ווויוואנא.
האַלט אָפּ דיין אַטעם.
זעהסט דעם קרומען שניט אין לופטען
בין די וואַלקענס?
זעהסט דיין אַדלער שטעהן,
ביים בלאַסען זוים
פון גרויען וואַלקען דאָרט,
און רוהען?
איצטער —
אונטער אַ רויטען הימעל
שטעהט ער אויף אַ שוואַרצען שטיין
און לאָזט זיך פון אַ שטאַלענעם רענען שטעכען.
מיד איז דיין אַדלער, ווויוואנא.

2

דו האַסט ניט געוויינט...
עס האַבען טרערען בלוין געציטערט
אין דינע אויגען
— און מיד געשראַקען.
אַ שאַמען איז געפאַלען צווישען אונז.
דו ביזט פאַרשוואונדען.

3

וויוואנא —

אויף דיין קאפ

א דערשראקענע כוואליע.

אין דיין פאנים —

בלאסקייט באהערשט די אומרוה.

דער מארמאר ארום די ליפען דיינע

מאנט:

פיהלסטו ניט דעם אטעם

פון די רויטע בלומען

וואס וואקסען אויף דיין ברוסט?

וואס שווייגסטו?

וויוואנא —

מיין הארץ האט דערפיהלט

די דערשראקענע כוואליע.

וואס אויף דיין קאפ.

4

א ווייסע כוואליע איז צום ברעג דערלאפען

און אָנגערירט מיין נאָקעטקייט.

איך האָב דערפיהלט איהר שאַרפע קאַלטקייט

אין אַלע מיינע גלידער.

איצט ציטערט דאָרט מיין פרייד.

זעהסט מיין שטאַרקען אַרעם?

זעהסט מיין קלאָרען פאַנים?

פיהלסטו מיין ריינעם אטעם?

אַלץ פאַר דיר, וויוואנא...

צו א פארצליזירטער

דו טראגסט
דאס לעבען און דעם טויט
פארקניפט אין זיך.
און הויכסט אויס
אין דער צווישען-ליניע
פון די קעמפענדע צדאדים
דיין אייגענעם אומגליק
מיט זיך אליין.
איצט זיצסטו —
און פיהרסט א לוסטיגען געשפרעך.
און לאכסט,
און זעהסט גארניט,
ווי בלאסע פלאמען
פון דיין טויטען טייל
צערען לאנגזאם
אלץ מעהר און מעהר
דיין לעבעדיגען טייל.

איך —
איך זיך איצט אין א ווינקעל,
ווייט פון דיר,
און פיהל,
ווי מיין בלוט
גלעט דייע פארדארטע גלירער
און וויל פארלעשען
די בלאסע פלאמען,
וואס צאפלען זיך
אויף די ברעגען פון דיין אומגליק.

און די ראמען ארום מיינע אויגען
ציטערען,
ברענען
איז א דינעם, שארפען געוויין.

בערסען

בלאס-גרינע כוואליעס —
בלאס-גרינע כוואליעס — לעבען מיינס,
מיד בין איד פון איד.
זאל אַנקומען א וויסער וואל
און וויגען איד און וויגען,
בארוהיגען,
פארוויגען,
און איינשלינגען ביים בלויען שיין.
קומען וועט א וויסער וואל.

בלאס-גרינע כוואליעס —
ביים בלויען שיין פארשלונגענע.
בלויער שיין —
איד האב ניט אַנגערירט מימאָזען
ביי די ברעגען דינע,
און זעה —
ווי אומריין זיינען מיינע פינגער,
און איד אליין —
פארטרוי ניט קיינעם
— בלויער שיין —
מיין בלינדען סאָד,
ווייל —
ס'קומט א וויסער וואל.

אין זיך

ווייסע כוואליעס — לעבען מיינס,

איך הער —

איהר האָט אַ זיך געטאָן

און אויפגעקאכט אַביסעל זילבער־שויס.

באלד וועט איהר פאַרלאָשען זיין,

און שטיג,

שטיג.

איך ?

ווייסע כוואליעס —

אַלץ וועט זיין פאַרלאָשען.

אַלץ וועט שלאָפען.

איך וואַרט אויף איהם...

פון אַ בלוטיגער צעל

בין איך אין קאָנוואַלסיווען פּיין אַרויס.

— געה!

איך בין געגאַנגען.

טעג און יאָהרען.

איבער מיר — די שאַרפע זון,

שטיינער אונטער מיינע פיס.

געהענדיג האָב איך אַראָפּווישען געוואָלט

דאָס בלוט וואָס האָט מיין לייב באַדעקט.

האָב איך מיין הויט געשיילט

און האָב נאָך מעהר צעבלוטיגט זיך.

די וואונדען האָבען מיך געברענט,

בין איך געבליבען שטעהן.

— קום!

בין איך געקומען.

איך האָב דאָרט קיינעם ניט געזעהן.
שטילקייט האָב איך בלויז דערהערט.
האָט די שטילקייט מיך געמאָטערט.
בין איך שטעהן געבליבען.

איצטער —

שארפע בינער,
אקשאַנסדיגע ציין,
איבער מיר נאָך אַלץ די שאַרפע זון,
שטיינער אונטער מינע פיס.
דאָ בלייב איך אייביג שטעהן.
איך וואָרט אויף איהם
וואָס וועט מיר איצטער זאָגען:
— געה און קום.
איך וואָרט אויף איהם.

אַלפרעד בערוזשע!

אַלפרעד בערוזשע! דערלייז די וועלט!
געדענק, דו האָסט געשריען — ווייו לאַ פראַנס! —
ווי אַ לייב האָסטו געקעמפט
און אַ צעריסענער ביזטו געפאַלען טויט.
דיין בלוט, וואָס האָט ווערדן באַשפּריצט
שרייט צו דיר:
— אַלפרעד בערוזשע!
— דערלייז די וועלט!

די דוירעם,

וועמעס רוף דער דולער הונט האָט איינגעזאַפט אין זיך

און האָט געשריען פון זיין גאַל:
איבערמענש! פאַראויס! פאַראויס! —
די דוירעס ליגען איצט מיט אונז אין אונזער בלוט
ביי דעם ווערדון געשאַכמענע.

און ווען דו וועסט דעם צערבער
אין דער אונטערוועלט דערזעהן,
רייס פונאַנדער צערבער'ס פּיסק
און שריי:

העי, גייסטער, שאַמענס!
פאַרטיליגט אין דער אויבערהונט!
אַרויס. אַרויס פון אונטערוועלט צו דעם ווערדון
און שעכט זיך גלייך מיט אונז צום לעצטען שלאַכט.

און זיגען וועט דער טויט אַליין
אויף אַ רעגע נאָר —
און נאָך זיין זיג שטאַרבט ער גלייך נאָך אונז,
אין אונזער בלוט,
און די דערלייונג קומט.

ווערדון, ווערדון, וועט בלייבען איינזאַם אין דעם וויסטען
רוים.

און וועט היטען אין דער לאַנגער, טויטער נאַכט
די ערד, דעם טויט
און אונז, און אונז...

אַלפרעד בערוזשע! דערלייז די וועלט!
געדענק דו האַסט געשריען: ווייו לאַ פראַנס!

נאָווי

איבער מיין קאפ
האָט זיך אַ לאַז געטאָן אַ סטאַיע פּויגעל.
מיין האַרץ —
עס האָט זיך אויף אַ רעגע אָפּגעשטעלט.
צעפּלאַקערט האָט זיך אין מיין האַרץ
אַ סוידערדיגער פּייער —
פּון נעוואוע.
— און בלינדע האַבען מיט ערשטוינטען שרעק
דאָס ליכט דערוועהן.
געפּאלענע און קראַנקע
הויבען זיך אין גלויבען,
און קינדער לאַכען הילכיג.
מיט איימע האָט אַן אַלטער נאַר
געפּלאַפעלט צו זיין זוהן:
„זעה, זעה, דער נאָווי געהט...
דו זעהסט?
אַ ליכט-קוואַל שלאַגט
פּון זיין צעצאַפעלט האַרץ.
עס האָט נאָך קיינער ניט באַרירט דעם הימעל
מיט זיין קאַפּ, ווי ער...
און פליהען איבער איהם קען קיינער, קיינער...“
עס האָט אַ סטאַיע פּויגעל
זיך אַ לאַז געטאָן איבער מיין קאַפּ.
און איד —
אַ בלינדער.
עמיץ האָט מיין ריע אויסגעלאָשען.
איד געה אַליין אין פינסטערניש
פאַראַוים, פאַראַוים און קלאַג.

מיין ליימענע סטאטוע, דער מאַרקיו

שמוציג-ברוינע נאַכט,
וואָס האַסטו
דיינע ביינערדיגע שפּיווען-פינגער
געלאָזט אין מיין דיאַפּראַגם?
שמוציג-ברוינע נאַכט,
דו ווילסט מיר פאַרמאַכען
די ברעמען פון מיין זיכערקייט?
דו ווילסט
אַז איר זאָל ווערען שמוציג-ברויג,
אַזוי ווי דו?
דו הערסט? —
איר האָב דאָך לעצטע נאַכט
דערשטיקט די מאַכשייפע,
וואָס האָט געוואָלט
אויף מיינע אויגען
לייגען שערבלאך.
שמוציג-ברוינע נאַכט,
אַ גרויער טאַג
האַט דיר געבראַכען
און האָט מיר אַנגעזאַגט,
אַז אויף דעם בוזים פון מיין פּאַכאַד
שטעהט מיין ליימענער מאַרקיו,
מיין ליימענער מאַרקיו אין רעוועראַנסען.
אַ בליץ פון אומבאַוואוסטזיין.
איר מאַך אַ טיפען בויג פאַר איהם,
און קוק זיך שנעל אַרום,
איר בין גאָר אויך אַ ליימענער
ווי ער.

מיט סקאלענדיגע ציין.

געיאנט פון פאכאד,
לויף איד
דורך אלע אדערען
פון מיין זיכערקייט.
אנטקעגען מיר — מארקיוזען.
וואו איד לויף — מארקיוזען.
אומעטום — מארקיוזען.
און סקאלענדיג די ציין.
מאך איד פאר יעדערען פון זיי
א רעוועראנס
און קוק זיך איין —
די אלטע מאכשייפע גאר
הויך דעם קאפ פארריסען...

שמוציג-ברויגע נאכט.
געדענקט האב איד:
— מען וועט שוין מעהר
ניט לעגען שערבלאך
אויף מיינע אויגען.
און איצט —
איד זעה, איד זעה,
איד שטעה גאר פאר דער מאכשייפע.
שטעה מיט סקאלענדיגע ציין
אין רעוועראנסען,
אלץ אין רעוועראנסען.

ביי מיין טיר

א נאנצע נאכט
האָב איך געוואָרט
אויף דיר, מיין מאָרגען.
א גרויער אַלטער ביזטו געקומען צו מיר.
דיינע זאָרגען
זענען, ווי טויטע פינגער,
געלעגען אויף דיינע אויגען.
א בלינדער ביזטו געשטאַנען ביי מיין טיר.
איבער מיר,
איבער דיר,
האָבען וואַלקענס, דיק און שווער,
זיך אָנגעהויבען שפּרייטען.
האָב איך געוויינט?
האָסטו געוויינט?
ווי שווערע טראָפענס טרערען
פאַלט דער רעגען פון אַלע פּלויטען.

קינדער פון גרויסען אומגליק

קינדער פון גרויסען אומגליק
ציהען מיר, ווי די שמעטערלינגען
אין די טונקלע וועגען
צום פייער פון אונזער גליק
וויפיל פון אונז קערען זיך אום צוריק?
ווי די פאַרברענטע שמעטערלינגען
ליגען מיר ביי די טויערען פון אונזער גליק.

צו אַ שענההייט

די קינדער פון דין שטיפערישער יוגענד
ליגען שוין טויט אין דיינע אויגען;
און וואָלט איד ווייסע בלומען
געטונקען אין דיינע טרערען.
וואָלטען זיי רויט,
רויטער ווערען.
עס האָט דיד אַ בייזער גאָט
פאַר זיין לוסט באַשאַפען,
און זוכט דיד אַצינד צו צעשטערען.

זיינען מיינע טעג געווען געפאַנגען...

זיינען מיינע טעג געווען געפאַנגען,
און איבער מיינע נעכט אַ שוואַרצער סאַד איז אויפגעגאַנגען.
האַב איד געוויינט אויף מיינע טעג, וואָס זיינען פאַרגאַנגען
און אויף די נעכט, דערשטיקטע אין פאַרלאַנגען.
האַב איד געטראַכט, אַז ווען איד וועל צעברעכען
די ווענט מיט שימעל איינגעדעקטע,
וועלען מיינע טעג, ווי אַדלערס, זיך אַ הויב טאַן
צו הימלען נייַאַנטפּלעקטע.
האַב איד צעבראַכען די ווענט, און בין אַרויס.
דאַס פּלוצימדיגע ליכט, וואָס איז געפאַלען
איבער מיר און מיין הויז,
האַט מיר פאַרווירט
און ווי אַ בלינדען אויף די גאַסען אומגעפירט.
האַב איד צוריק געבענקט נאָך מיינע טעג,
וואָס זיינען געווען געפאַנגען
און נאָך די נעכט דערשטיקטע אין פאַרלאַנגען.

דיינע רייד

דיינע רייד
זענען צו מיין הארץ ניט דערגאנגען.
מיינע בלינדע געפיהלען
האסטו געפאנגען — ניט גענומען.
ווי צוויי פרעמדע —
נאָר וואָס נאָהנטע —
זענען מיר זיך צעגאנגען.
ווי די שפעט־נאַכט־זאַסיגע לאַמטערנעס,
אַזוי אומרוהיג האַבען געברענט
די פאַקלען פון מיינע פאַרלאַנגען.

עס טרעפט אַפּטמאַל

עס טרעפט אַפּטמאַל,
אַז מיינע קינדער יאָהרען
קומען צו מיר אין הויז.
זעה איד מיר דאַמאַלט
אַ קליין קינד די גרויס;
צינד איד אַז אַלע ליכטער
אין דעם גרויסען זאַל פון מיין געמיט;
הער איד אויף זילבערנע פלייטען
שפילענדיג דאָס ליד פון מיינע יאָהרען;
ווערען גרעסער מיינע שאַען,
ווערען שענער מיינע מינוטען,
און וויזיאַנען שוין לאַנג פאַרגעסענע
לעבען ווידער אויף אין מיין זיקאַרען.
און ווען ביי מיין טיר דערזעה איד
שוין מיינע קינדער־יאָהרען — — —

אין זיד

שרוי איד זיי נאָד :
קינדער פון מיין יוגענד,
איך וועל איד קיינמאל ניט פאַרגעסען.

צו מיינע מיטעליאָהרען,
דער איד ווי א דערוואַקסענער מענש.
מיט זיי פאַרברענג איד
איבער דעם שטויב פון ערנסטע ביכער,
וואָס לעגען זיד ווי שווערע וואַלקענס
אויף מיין נעשאַמע.
ווען זיי פאַרלאָזען מיר, רוף איד זיי ניט צוריק, —
נאָד די מיטעליאָהרען בענקט קיינער ניט.
צו מיינע אַלטע יאָהרען
וועל איד שוין נאָרניט רערען;
ווי אַ פאַרמישפּעטער וועל איד זיצען
אויף דער באַשולדיגונגס-באַנק פון לעבען,
און וועל קוקען און שווייגען.

צו די פּאָעמען

אַ פרעמדער
בין איד פאַר איך פאַרבייגעגאַנגען.
מיין גאַנג האָב איד ביי דער גרענעץ
פון אייער רייד אָפּגעשטעלט.
צווישען אייערע געצעלטען
האַב איד מיין ווילע אויפגעשטעלט.
אויף דער פּאַז,
וואָס איד האָב אויף דעם דאָך אַרויפגעצויגען,
האַב איד אויפגעשריבען :
דאַס ליד פון דעם איינזאַמען.

דער פרעמענדענט

ער האט זיך אויף דעם טראן
פון דעם לעזער ארויפגעכאפט,
און א מיצעל פון א פאיץ
אויף זיין קאפ אנגעטאן.
מיט דער ליכט פון א קורצזוכטיגען
בלאזט ער
בלעזלעך שפייעכץ אויף מיר.
נאר!
ווען איר וואלט דיר
דאס גאנצע גאלד פון הערכסט אוועקגעשאנקען,
וואלט עס ארום דיר
ווי די צויטען
פון א צוריסען דאמען-קליידעל
נאכגעהאנגען.

איז מיר שווער געווען

איז מיר שווער געווען,
האב איר די שטיינער פון מיין הארץ געווארפען.
זיינען זיי אין נאכטיגען טהאם געפאלען
און בלוטיגע צוריקגעשפרונגען.
האב איר מיינע אויגען צום טאג אנגעשטריינגט,
זיינען די שווארצע שאטענס,
ווי א מארש פון טויטע,
פאר מיר פארבייגעגאנגען.
האב איר אין מיטען דער נאכט
פון א שמריק געטראכט.
איז מיין לעבען מיר צו די פיס געפאלען

אין זיך

און זיך געבעטען —
— אומגליקליכער!
זעה, די נאכט בענקט דאך
נאך די ווייסע שאַמענס פון טאג
און דו!
ווער האָט אין מיטען פון דיינע וועגען
אַלע בריקען איבערגעשניטען?
איד האָב פאַראוים געקוקט
און גאַרנישט געזעהן.
פאַר מיינע פים
איז מיין לעבען אַ יאַמערדיג געלעגען.

דו וועסט קומען...

דו וועסט קומען
מיט דעם גאַלדענעם זאַמד פון דעם מידבער
אויף דיינע פים;
מיט די פאַרבען פון אַ שוין לאַנג פאַרגאַנגענער זון
אויף דיין קאַפּ.
פון דיינע ליפען וועט זיך טראַגען
דאָס געלעכטער פון מיינע פריידיגע טעג.
איד בין אַמאָל אַ קעניג געווען,
האָב איד מיד פון מיין קרוין באַפרייט.
מיין סצעפּטער
האָב איד אַ בעטלער אָפּגעגעבען,
ווייל אין דיינע אויגען
האָב איד דעם גלאַנץ פון מיין קעניגרייך געזעהן,
דער מידבער פון מיין פרייד.